

**FUNKTIONELL SVENSKUNDERVISNING -
ETT MATERIALPAKET FÖR B1-SVENSKA I ÅRSKURS 9**

Kati Lento
Magisteravhandling
Svenska språket
Institutionen för språk- och
kommunikationsstudier
Jyväskylä universitet
Våren 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Kati Lento	
Työn nimi Funktionell svenskundervisning - ett materialpaket för B1-svenska i årskurs 9	
Oppiaine Ruotsin kieli	Työn laji Maisterintutkielma
Aika Kesäkuu 2024	Sivumäärä 38 + 64
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän maisterintutkielman tarkoituksena oli luoda toiminnallinen materiaalipaketti B1 -ruotsinopetukseen 9. vuosiluokalle. Toiminnallisuuden käsite on laaja ja se voidaan ymmärtää eri tavoin. Kuitenkin tässä tutkielmassa toiminnallisuus määriteltiin sisältävän fyysisen toiminnan lisäksi esimerkiksi suullisia tehtäviä, pari- ja ryhmätyötä, hiljaista aivotyöskentelyä, pelaamista ja analysointia. Tavoitteena oli luoda oppimateriaalia, joka sisältää monipuolisia toiminallisia tehtäviä, jota ruotsinopettajat voivat käyttää lisämateriaalina omassa opetuksessaan. Materiaalin kautta opettaja voi innostaa ja motivoida oppilaita toiminnalliseen ruotsinopiskeluun.</p> <p>Tutkimuksissa, joissa on selvitetty opettajien käsityksiä ja kokemuksia toiminnallisten opetusmenetelmien käytöstä nousivat esiin niiden hyödyt. Tutkimuksissa todettiin, että toiminnallisuus muun muassa lisää oppilaiden motivaatiota, edistää kaikkien oppimista sekä elävöittää opetusta. Toiminnallisuus nähtiin osittain myös haasteena esimerkiksi tilanpuutteen ja ajankäytön vuoksi, mutta siitä huolimatta opettajat halusivat käyttää enemmän toiminnallisuutta opetuksessaan. Aiemmin ei ole tehty materiaalipakettia, joka keskittyisi toiminnallisuuteen kokonaisuutena, ei pelkkänä fyysisenä aktiivisuutena. Lisäksi aiheen valintaan vaikutti oma kiinnostukseni erilaisten oppimateriaalien tekoon ja halu innostaa oppilaita ruotsinopiskeluun.</p> <p>Materiaalipakettia varten analysoitiin neljää eri 9. vuosiluokan ruotsin oppikirjaa, jotka olivat <i>Hallonbåt 5-6</i>, <i>Trampolin 6</i>, <i>På gång 9</i> sekä <i>Megafon 3</i>. Analyysissa kävi ilmi, että vaikka oppikirjat noudattavat perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita tarjota monipuolisia opetusmenetelmiä ja tukea oppilaita aktiiviseen toimijuuteen, niiden sisällöissä oli melko suuriakin eroja. Materiaalipaketti rakentuu viidestä teemasta: opiskelu ja työelämä, tulevaisuus, arkipäivän tapahtumat, luonto ja ympäristö sekä sosiaalinen media. Nämä teemat löytyvät useammasta 9.vuosiluokan oppikirjasta, jolloin materiaalin käytettävyys kasvaa, kun se voidaan helposti yhdistää ruotsinopetuksessa jo valmiiksi opetettaviin aiheisiin. Materiaalipaketti sisältää 19 kunkin teeman aihepiiriin sopivaa toiminnallista tehtävää, joissa ollaan liikkeessä, pelataan, työskennellään itsenäisesti, pareittain ja ryhmässä sekä tehdään suullisia harjoituksia niin, että oppilailla on aktiivinen rooli. Tehtävissä on käytetty symboleja kuvaamaan tehtävien tavoitteita, aika-arviota sekä kussakin tehtävässä käytettyä toiminnallista työtapaa. Tehtävien ohjeet on kirjoitettu ruotsiksi, ja ne toimivat samalla myös oppilaiden ohjeina. Yhden tehtävän kesto on 10–45 min ja kokonaisuudessaan kaikkien materiaalipaketin tehtävien arvioitu kesto on yhteensä seitsemän tuntia. Opettaja voi käyttää halutessaan koko materiaalin tai osan siitä haluamassaan järjestyksessä. Materiaalipaketti luotiin käyttäen alustana <i>Canva</i> -suunnittelutyökalua.</p>	
Asiasanat toiminnallinen kielenopetus, ruotsinopetus, ruotsin kieli, materiaalipaketti	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muuta tietoa	

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
2	TEORETISK BAKGRUND	3
2.1	Funktionell inläring.....	3
2.2	Funktionella undervisningsmetoder.....	6
2.3	Inlärningsstilar.....	8
2.4	Tidigare studier om funktionell inläring och undervisning.....	10
2.4.1	Studier	10
2.4.2	Materialpaket	14
3	SVENSKUNDERVISNING	VIRHE. KIRJANMERKKIÄ EI OLE MÄÄRITETTY.
3.1	Svenskundervisning i Finland – förr och nu.....	16
3.2	Medellång svenska i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.....	18
3.3	Analys av läroböcker i svenska för årskurs 9	19
4	MATERIALPAKET	24
4.1	Syfte och målgrupp.....	24
4.2	Materialpaketets innehåll.....	25
4.3	Användning av materialpaketet	26
5	DISKUSSION.....	27
5.1	Planeringsprocessen	28
5.2	Produkten.....	30
	LITTERATUR	34

BILAGA: MATERIALPAKET

1 INLEDNING

Begreppet funktionell inläring har lyfts fram allt oftare i den pedagogiska litteraturen. Det betyder att eleverna är aktiva deltagare under inläringen (van Lier 2007) och att undervisningen är engagerande och aktiverande för eleverna (Mäntylä 2021). Definitionen är bred och hänvisar till olika slags aktivitet; eleverna lär sig till exempel genom att analysera, tänka, lösa problem, göra grupparbete och röra sig. (Mäntylä 2021). Som blivande svensklärare brinner jag för undervisning som är motiverande, mångsidig och livaktig och jag tror att när man erbjuder eleverna olika slags funktionella uppgifter kan varje elev bli motiverad för språkinläring och uppnå sitt bästa inlärningsresultat. Det står också i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildning (2014: 326) att det är viktigt att erbjuda eleverna varierande arbetsmetoder och betona elevernas aktiva roll i undervisningen. Jag anser att undervisning som sker bara genom läroböcker är inte tillräckligt. Jag är övertygad om att svensklektioner kan vara roliga, motiverande och först och främst inspirerande med användning av funktionella arbetsmetoder.

Begreppet agens har blivit ett centralt begrepp i klassrumsforskning. Enligt undersökningar om lärares uppfattningar om användning av funktionella arbetsmetoder (t.ex. Savolainen 2018, Hahl och Keinänen 2021) upplever lärarna att funktionella metoder är uppmuntrande och ökar elevernas motivation. Agentskap är mycket mer än bara fysisk aktivitet, till exempel analys, grupparbete, spel och diskussion men det finns också en betydande koppling mellan inläring och motion. Utbildningsstyrelsen och forskningscentret LIKES har gjort en forskningsöversikt över olika studier som har publicerats i vetenskapliga tidskrifter under åren 1990-

2016 (Utbildningsstyrelsen 2018). Denna översikt visar att forskare rekommenderar att elever har tillgång till mångsidig motion i samband med undervisning för att gynna inläringen. Sådan mångsidig motion kan vara till exempel motion under rasterna, idrottsundervisning, motionsklubbar, annan instruerad motion under skoldagen, att ta pauser i sittandet och utöva motion under lektionerna, integrering av motion i själva undervisningen och skolresor. Motion påverkar elevernas kognitiva funktioner, koncentrationen, det sociala livet och även beteendet i klassrummet. Elever med bra kondition har visats få bättre inlärningsresultat. (Utbildningsstyrelsen (2018).

Syftet med denna avhandling är att skapa ett materialpaket för funktionell undervisning i årskurs 9. Meningen är att svensklärarna ska använda materialet i sin undervisning och genom det erbjuda elever olika funktionella sätt att lära sig svenska. Materialet fokuserar på ordinläring eftersom det är grunden för språkinläring och dess betydelse är obestridligt (Salo & Mäntylä 2020). Det finns brist på funktionellt material som är riktad till svenskundervisning. Även om det har skapats något material på svenska, fokuserar det på funktionalitet som fysisk aktivitet, inte på de andra aspekterna av funktionell inläring som mitt material.

Avhandlingen omfattar fem kapitel. Kapitel 2 redogör för den teoretiska bakgrunden där centrala begrepp som funktionell undervisningen och inlärningsstilar definieras. I kapitel 3 diskuteras svenskundervisning och Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Därefter presenteras materialpaketets syfte och målgrupp, innehåll och användning i kapitel 4. I kapitel 5 sammanfattas och diskuteras planeringsprocess och materialpaketet.

2 TEORETISK BAKGRUND

I detta kapitel redogör jag de centrala begreppen i min avhandling; kapitlet börjar med avsnitt 2.1 där jag definierar begreppet funktionell inläring. Därefter presenterar jag funktionella undervisningsmetoder (2.2), inlärningsstilar (2.3) och till sist tidigare studier om funktionell inläring (2.4).

2.1 Funktionell inläring

Funktionell inläring är en inlärningsprocess där eleverna kontinuerligt är engagerad; de deltar aktivt i undervisningen i stället för att vara passiva lyssnare. Utgångspunkten för funktionella inläringen är att framhäva kreativt och kritiskt tänkande och dess grundtanke är att eleverna får delta i interaktiv verksamhet. (Anwar 2019). Enligt van Lier (2007: 46–47) definieras agens (eng. *agency*) som agerande inom ramen för individens sociokulturella kapacitet. En annan viktig synvinkel för aktivitets baserad inläring är att koppla ihop social interaktion och kognitiv funderandet. (van Lier 2007: 46–47).

Dewey förenade görandet, tänkandet och meningen i inläringen som första inom detta område. Dewey är också grundare av den konstruktiva inläringssynen (Öystilä 2003: 27–28); den betonar inläringen som social handling där inlärare lär sig genom att vara aktiv och att dra nytta av sina tidigare erfarenheter (Tynjälä 2005: 163). Enligt

Dewey har självinstruktion en viktig roll i inläringen och faktorer som främjar självinstruktion är reflektion och agerandet. En aspekt i konstruktiv inläringssyn är elevernas aktivering; det är betydelsefullt att eleverna kan koppla ihop deras tidigare erfarenheter med ny information eftersom det leder till lärandet. Vidare är den funktionella inläringens principer agerande, grupparbete och reflektion. Det innebär att inläraren tar ansvar för sin egen inläring och att man i undervisningen utnyttjar inlärares tidigare erfarenheter som helhet. (Öystilä 2003: 70–72). Vygotsky betonar förståelsen av människans kognition och inläring som socialt och kulturellt fenomen i stället för ett individuellt fenomen. Också sociokulturell kraft i lärandet samt föräldrarnas, lärarens och omgivningens roll har en stor betydelse för inläringen. (Kozulin m.fl., 2003: 1–2).

Enligt Mäntylä (2021) innebär agerandet inte enbart att eleven gör en övning i en bok eller under lektionen, utan det har en koppling till elevernas tidigare erfarenheter och eget liv. Övningarna som görs i skolan ska vara motiverande och utmana eleverna att tänka, analysera och lösa problem. Detta leder till bättre inlärningsresultat och språkets användning vilka är nycklar till utveckling av språkkunskaper. När det gäller funktionell inläring, är det väsentligt att agerandet upplevs meningsfullt. Då kan inläraren påverka hur och vad hen lär sig. Funktionella uppgifter och agerandet bidrar till språkanvändning som leder till levande och nyttig undervisning. Såväl fysisk verksamhet som problemlösning, tänkande och reflektion kräver aktivitet och agerandet från inläraren. Detta betyder att funktionell inläring inte enbart innebär fysisk rörelse och motion utan det sträcker sig till andra former av aktivitet. (Mäntylä 2021). Definitionen av funktionell inläring är därmed bred och det kan förstås på olika sätt men i den här studien motsvarar funktionalitet specifikt Mäntyläs ovannämnda definition.

Inom det funktionella inlärningsområdet finns det flera överlappande begrepp, såsom uppgiftsbaserad (eng. *task-based*), innehållsbaserad (eng. *content-based*), projektbaserad (eng. *project-based*), undersökande (eng. *exploratory*) och

handlingsorienterad undervisning (tysk. *Handlungsorientierter Unterricht*). Dessa begrepp är inte synonyma med varandra men gemensamt för dem alla är att de betonar inlärares *aktiva* deltagande. (van Lier, 2008.) Till exempel Nunas (2010) definition för *task-based learning*, uppgiftsbaserad inläring, är att det sker i klassrummet och inlärare deltar genom att interagera med andra, visa sin förståelse och producera språket. Enligt Richards (1986: 289) är uppgift (eng. *task*) en aktivitet eller en handling som inlärares utför genom att producera eller förstå språket. Enligt van Lier (2007) är dynamiska systemet i klassrummet viktigt för ett funktionellt perspektiv eftersom varje klassrum är olika. Betydande är också att framhäva inlärningsprocessen, speciellt socialt-interaktivt och kognitivt-reflekterande arbete och behandla inlärare som individer. Inlärare vars aktioner är självständiga och inte lärarstyrda, har möjlighet att utveckla stark inre motivation och autonomi. (van Lier 2007).

Enligt Vaughn (2020) är det viktigt att anpassa undervisningen till elevernas behov, intresse och mål, och mångsidiga undervisningsmetoder och arbetssätt borde användas på så sätt att de stödjer inläringen. Med hjälp av varierande arbetsmetoder och mångsidig undervisning kan eleverna visa sina kunskaper på olika sätt. Mångsidiga arbetssätt gör lärandet mer inspirerande, främjar kreativitet och ökar elevernas känsla av att lyckas. Viktiga inlärningsfärdigheter är till exempel kritiskt tänkande och förmåga att tillämpa kunskap i praktik. Arbetssätt som fokuserar på problemlösning, kreativitet och utveckling av olika kompetenser främjar inläringen. Vidare har rörelsen och andra aktiverande undervisningsmetoder en positiv effekt på inläringen och elevernas motivation. (Vaughn 2020:110). Genom motion gynnas inläring då det sker förändringar i hjärnans struktur och funktion och motion har även en positiv inverkan på social interaktion och sociala färdigheter. När eleverna rör sig i grupp, utvecklar det deras förmåga att arbeta i grupp och med olika människor och även deras självstyrning. Genom rörelse kan eleverna också behandla och agera ut sina känslor, och därför är inlärningsresultaten goda bland fysiskt aktiva barn. (Utbildningsstyrelsen 2018).

2.2 Funktionella undervisningsmetoder

Inom det finländska skolsystem ser man inläringen enbart som en kognitiv och social händelse och kroppen ses som ett obetydligt element. Trots detta är det faktiskt tvärtom: det finns en betydelsefull förbindelse mellan användning av kroppen och hjärnans kognitiva aktivitet, känslolivet och det fysiska välbefinnandet. (Moilanen & Salakka 2016: 17). Enligt Maunu (2016: 21) är det lättare för eleverna att acceptera olikhet och möta individer när läraren använder funktionella metoder. Användning av funktionella metoder skapar också en avslappnad och motiverande inlärmingsmiljö och bidrar till en rolig och engagerande inlärningsupplevelse. En central faktor av funktionell undervisning är att läraren berättar för eleverna vilken betydelse den funktionella inläringen har, om dess fördelar och om vikten av samarbetet. När eleverna inser att undervisningen inte enbart begränsas till vanligt sittande i klassrummet, kan de bli mer motiverade och deras medvetenhet om att visa sin kompetens ökar. (Maunu 2016: 20).

En central fråga med anknytning till funktionell inläring är att vad agerandet egentligen är. Det är viktigt att avgöra när det är fråga om äkta funktionell undervisning. När uppgift och handling är fäst med ett meningsfullt och målmedvetet sätt till språkinläring kan vi tala om funktionell inläring. Till exempel ett tyst hjärnarbete, spel, lekar, pyssel, problemlösning och även att observera språk kan i bästa fall vara funktionellt agerande. Undervisningens syfte är inte att ge färdig information till inläraren, utan att erbjuda olika hjälpmedel och metoder så att inläraren själv kan vara aktiv i sin inlärningsprocess. (Mäntylä 2021). Mänskliga funktioner, såsom känslor, tankearbete, sinnen och beteende, integreras i inlärningsprocessen. (Moilanen & Salakka 2016: 17).

Enligt Anwar (2019) har motivation en central roll när det gäller inläringen eftersom utan den kan man inte lära sig. Om motivationen är låg, är också inlärningsförmågan

låg. Däremot när inläring är rolig och interaktiv uppmuntrar det eleverna att dela idéer med andra och delta mer aktivt och detta leder till högre motivation. Funktionell undervisning (eng. *active-based teaching*) är en metod för att motivera elever genom att använda varierande aktiviteter och metoder. Traditionella undervisningsmetoder utnyttjar inte elevernas tidigare kunskaper och eleverna får inte använda sin kreativitet. Lärares undervisningsstil har en framträdande roll när det gäller elevernas intresse och motivation för ämnet. Också varierande aktiviteter kan göra en tråkig lektion intressantare. I jämförelse med lärarledd undervisning anser de flesta elever att funktionella lektioner är mer inspirerande, intressanta och underhållande. (Anwar 2019).

Faktorer som främjar en förbättrad atmosfär i klassrummet, ökar gemenskapskänslan och förlänger minnesspåret är inläring som är helhetsinriktad och som sker genom erfarenheter och praktiska upplevelser. (Maunu 2016: 19). Eleverna får känslan av tillfredsställelse när läraren använder funktionella undervisningsmetoder, vilket leder till självkännedom och förståelse om eget agerande och egna tankar. Enligt flera studier är funktionella undervisningsmetoder effektiva eftersom det är möjligt att bilda positiva emotioner och öka effektiviteten av inlärningsupplevelser genom att använda mångsidiga undervisningsmetoder och bryta vanliga rutiner i undervisningen, till exempel genom att studera någon annanstans än i klassrummet och öka fysisk aktivitet i undervisningen. (Moilanen & Salakka 2016: 44). Den genomsnittliga uppmärksamhetsperioden hos vuxna är 15 till 20 minuter (Lengel & Kuczala 2010: 3) och elevernas ålder kan betraktas som en indikator på den tidsperiod under vilken de kan fokusera på en specifik arbetsuppgift. (Moilanen & Salakka 2016: 17).

Rörelsen är en nödvändighet i dagens klassrum. När man använder rörelse i undervisningen är det viktigt att läraren är tålmodig, kreativ och har färdigheten att tänka utanför boxen. Rörelsen i inläringen har olika syften vilka är till exempel att utveckla hjärnan, stödja ett hälsosamt liv, hjälpa inlärare av olika ålder och kultur att förstå och bevara information, förbereda hjärnan för ny information och behålla

retention. (Lengel & Kuczala 2010: 4–11). Orsaken till att rörelsen är viktig för lärandet är att hjärnan utvecklas genom motionen. På grund av rörelsen kommunicerar även hjärncellerna effektivare, vilket påverkar positivt den kognitiva förmågan. Användning av rörelse i undervisningen behöver inte ersätta lärares vanliga undervisningssätt. Till exempel i stället för lärarledd undervisning kan man låta eleverna att diskutera ämnet, läsa eller göra olika övningar. Fördelar med att undervisa genom rörelse är att det kan öka inlärnarnas förståelse och motivation, förbättra sociala kompetens, erbjuda möjligheter för problemlösning och tänkandet på högre nivå samt stimulera hjärnan. Rörelsen kan göra inläringen rolig, spännande och känslomässig. (Lengel & Kuczala 2010: 9–11).

2.3 Inlärningsstilar

Begreppet inlärningsstil betyder det sätt som är det mest effektiva sättet att lära sig för en individ (Pashler & McDaniel ym. 2008). Olika människor tar till sig information på olika sätt. Enligt *meshing hypothesis* är det betydelsefullt att erbjuda en sådan undervisning som bäst passar för inlärares preferenser, till exempel en visuell inlärare lär sig bäst genom visuell presentation. Det är också betydelsefullt hurdan mottagande av information inlärare gynnas av (ord, bilder, tal) och hurdan mental aktivitet de vill använda (analys eller lyssnande). (Pashler & McDaniel ym. 2008). Enligt Dufva och Kalaja (2008: 36–37) identifieras fyra olika inlärningsstilar.

Den första stilen är en auditiv inlärningsstil, där inlärares lär sig genom att lyssna på tal och muntliga förklaringar. För auditiva inlärare underlättar högläsning förståelsen och assimileringen av ny information. Vidare har också diskussion och verbal sammanfattning av nytt material eller spelning av in diskussioner för senare återlyssning och även muntliga instruktioner med läraren visat sig vara särskilt nyttiga för auditiva inlärare. (Dufva och Kalaja (2008: 36–37). De minns också bra vad som har sagts och olika praktiska uppgifter som muntliga frågestunder, musik, rollspel och korsord är väldigt nyttiga för auditiva inlärare. (Boström 1998).

Den andra stilen är kinestetisk inlärningsstil, där inläringen sker genom praktisk handling så att hela kroppen tas med i inlärningsprocessen. Genom att kombinera olika impulser, till exempel att koppla ihop lyssnandet och verksamhet, blir det lättare för inläraren att förstå och lära sig. För kinestetisk inlärare underlättar olika fysiska händelser särskilt minnesprocessen. (Dufva och Kalaja, 2008: 36–37).

Den tredje stilen är visuell inlärningsstil, där inläringen sker genom en visuell observation och läsning (Dufva och Kalaja 2008: 36–37) samt observation och handlingar (Boström 1998). För visuell inlärare underlättar anteckningar, noggrann genomgång av texten och självständig läsning förståelsen och att komma ihåg ny information. Ett bra arbetssätt för visuell inlärare är till exempel att skapa sammandrag, göra anteckningar och formulera egna observationer om texten. (Dufva och Kalaja 2008: 36–37). Det är också nyttigt för dem att använda färger, att skriva minneslappar och tankekartor. (Boström 1998). Den fjärde stilen är taktill inlärningsstil, där inläringen sker genom att använda sina händer. Praktiska aktiviteter såsom beröring av olika slags objekt, anteckningar och par- och grupparbete underlättar inlärningsprocessen (Dufva och Kalaja 2008: 36–37) och med hjälp av att skriva, teckna, rita och klottra blir inläringen lättare för dem. (Boström 1998).

Gemensamt för alla teorier om språkinläring är att de behandlar samspelet mellan miljö och genetiska faktorer och det måste beaktas vad som är det viktigaste samt vilka språkaspekter man vill koncentrera sig på. Enligt lingvistiska perspektiv är det viktigt att observera de grammatiska egenskaperna hos ett språk, medan många psykologer, som Vygotsky och Piaget, betonar vikten av att beakta ord och begreppsbildning i barnens språkinlärningsprocess. En annan betydelsefull aspekt är att vuxna tar fram barnets förmåga och lär sig kommunicera genom att delta i interaktion. Ur konnektionisters perspektiv kan barnen segmentera och processa ord baserat på frekvenser med hjälp av medfödd förmåga; barnen är inte passiva

språkmottagare. (Sigurd & Håkansson 2007: 149–150). När barnen redan har utvecklats sitt förstaspråk och börjar att lära sig ett nytt språk efter det handlar det om *andraspråksinläring*. Vanligt är att man inte kan uppnå samma språknivå med andraspråk än förstaspråk. En av de centrala teorierna om andraspråksinläring är Pienemanns processbarhetsteori (Pienemann 1998, 2005) om inlärares grammatiska strukturer. Enligt denna teori kan inlärares inlära bara sådana grammatiska strukturer som man kan processa och denna kapacitet utvecklar succesivt när fler och fler processingsprocedurer automatiseras. (Sigurd & Håkansson 2007: 150–151).

2.4 Tidigare studier om funktionell inläring och undervisning

I detta kapitel presenteras tidigare studier om funktionell inläring och undervisning (2.4.1) och tidigare materialpaket som liknar mitt materialpaket (2.4.2).

2.4.1 Studier

Savolainen m.fl. (2018) undersökte lärarnas syn på funktionell undervisning. Syftet var att redogöra för lärarnas roll i undervisningen och hurdana positiva sidor och utmaningar de upplever att det finns i funktionell undervisning. Materialet samlades in med hjälp av inlevelsemetod. Resultaten visade att informanterna upplever att lärarnas uppgift i funktionell undervisning är att vara en ledare och observera i stället för att ha lärarledd undervisning. Lärarna upplevde att funktionell undervisning påverkar positivt elevernas attityder och att det är en meningsfull och uppmuntrande undervisningsmetod. Däremot ansåg lärarna att planering av undervisningen och materialet kan kräva mycket tid och att det ofta finns brist på passande utrymmen i skolan för funktionell undervisning. Lärarna upplevde att också bristen på stöd av föräldrar och kollegor kan leda till utbrändhet eller minska arbetstrivseln. De upplevde att det är viktigt att skolorna skulle kunna erbjuda möjlighet till funktionell undervisning.

Hahl och Keinänen (2021) undersökte lärares uppfattningar om användning av drama och andra funktionella metoder i språkundervisningen i Finland. Materialet samlades in med hjälp av ett frågeformulär med både slutna och öppna frågor. Frågeformuläret fördelades till språklärarnas nätverk i sociala medier och i deras e-postlistor. Resultaten visade att de flesta lärare använder funktionella undervisningsmetoder regelbundet eftersom de upplever att funktionella metoder ökar elevernas motivation, främjar inläringen speciellt bland olika typer av inlärare och gör inläringen livaktig. Lärarna använde mindre drama i jämförelse med andra funktionella metoder, till exempel spel med rörelse. Även om lärarna använde funktionella metoder regelbundet, upplevde de att de inte har tillräckligt med erfarenhet av det och att det inte finns tid till att använda funktionella metoder. Enligt denna studie borde läroböckerna i språk och lärarutbildningen innehålla drama och andra funktionella metoder så att lärarna skulle få mer säkerhet och kompetens att använda dessa metoder i sin undervisning. Det skulle också möjliggöra tillträde till mångsidiga och även komplicerade aktiviteter.

Nudzor m.fl (2015) undersökte hur grundskolorna i Ghana kunde utvecklas genom att använda ABL -metod (eng. *activity-based learning*). Syftet var också att ta reda på informanternas uppfattningar om ABL samt dess utmaningar och förekomst i klassrum i Ghana. Undersökningen var en fallstudie och materialet samlades in med halvstrukturerade intervjuer, observationer i utvalda skolor och gruppdiskussioner. Resultaten visade att lärare hade olika uppfattning om funktionell inläring. Enligt deras åsikt betyder funktionell inläring användning av olika undervisningsmaterial och aktiverande lektioner, byt platser i klassrummet och grupparbete. I nästan alla skolor som forskarna besökte saknades de viktigaste resurserna till att arrangera funktionell undervisning, eftersom de hade brist på utrymmen, möbler och logistik. Slutsatsen var att ABL -inläring skulle kunna användas mer effektivt i skolor i Ghana om man använder den först i modellskolor så att funktionell inläringens mening skulle bli förstådd. När sakkunnighet är säkrad, kan man distribuera ABL -metoden också till andra skolor och genom det utveckla undervisningen i Ghana.

Seppänen och Väisänen (2015) har undersökt användning av fysisk aktivitet i svenskundervisning i högstadiet och gymnasiet. Deras syfte var att ta reda på om lärarna utnyttjar rörelse i sin undervisning och de gör det hur och om materialet som används i undervisningen stöder elevernas fysiska aktivitet eller inte. Seppänen och Väisänen intervjuade fem svensklärare och analyserade fyra läroböcker i svenska (*Galleri, Premiär, Magnet* och *Klick*). Läroboksanalysen visade att alla fyra läroböcker innehöll mycket lite övningar som stöder fysisk aktivitet i klassrummet, alltså övningar där man rör på sig. Ett bra exempel på att läroböckerna inte stöder fysisk aktivitet är att läroboken *Klick* innehöll bara *en* fysisk aktiverande uppgift och 389 andra typer av uppgifter där eleverna ombes att skriva, översätta, diskutera, läsa eller fylla i. Det fanns muntliga övningar i läroböckerna men övningar som särskilt uppmanade att eleverna ska röra på sig var få. Några fysisk aktiverande övningstyper som Seppänen och Väisänen fann var olika lekar och spel, pausgymnastik, pjäser och dramauppgifter, intervjuer och gallupar och uppgifter där eleverna uppmanades gå till tavlan. Enligt Seppänen och Väisänens studie (2015) finns det brist på kinestetiska övningar i läromaterial. I deras intervjuer kom det fram att lärarna använder fysiskt aktiverade övningar i undervisningen till varierande grad.

Rantanen (2010) undersökte inläringen och prester i skolan genom att göra och uppleva. Hennes syfte var att ta reda på hurdana erfarenheter funktionella inlärare har av skolgången och hur man skulle kunna utveckla inläringen hos funktionella inlärare i grundskolan. I hennes studie definierades funktionell inlärare först och främst som en individ som lär sig genom praktik och som har haft svårigheter att lära sig genom traditionella undervisningsmetoder i skolan. Traditionell undervisning som karakteriseras av lärarledd undervisning där läraren undervisar och eleverna tar emot information visade sig vara mindre effektiv för informanterna. Rantanen genomförde åtta intervjuer med personer som själva identifierade sig som funktionella inlärare. Resultaten visade att informanterna upplevde stillasittande och passivt lyssnande som ångestfyllt, tråkigt och utmattande. När informanterna var

tvungna att bara sitta stilla i klassrummet, upplevde de dessa situationer som meningslösa. Å andra sidan kom det fram att deltagande i praktiska aktiviteter var avgörande för deras framgångsrika inläring och aktivt deltagande genom att agera, prova och engagera sig fysiskt och praktiskt visade sig vara en viktig komponent för deras inläringprocess. Informanterna upplevde också att när de fick vara aktiva deltagare i inläringen ökade deras motivation och intresse för undervisningen.

Däremot undersökte Anttonen (2023) nyutexaminerade svensklärares uppfattningar om funktionalitet i deras undervisning. Syftet var att ta reda på hur lärarna själva definierar funktionalitet och vilka som är för- och nackdelarna med funktionalitet. Också faktorer som påverkar funktionaliteten och dess organisering undersöktes. Materialet insamlades genom halvstrukturerade temaintervjuer. Resultaten visade att informanterna var intresserad av funktionella undervisningsmetoder och var medvetna om deras positiva sidor och effekter, vilka enligt informanterna var elevernas ökade motivation och ändringar i lektionsstrukturen. Det är dock svårt att hitta passande undervisningsmetoder för alla på grund av stora gruppstorlekar och skillnader mellan motiverade studerande och studerande som inte har så mycket inspiration till lärande. En central faktor för lyckad funktionell undervisning är enligt lärarna väl planerad undervisning och dess motivering för eleverna. Viktigt med funktionell undervisning är för alla lärare att den aktiverar alla elever samtidigt och att eleverna får känslan av att lyckas. Också Pitkäaho (2023) har undersökt svensklärares uppfattningar om funktionell undervisningen i grundskolan. Hennes material består av 35 enkätsvar. Resultaten var likadana som i Anttonens avhandling: det kom fram att lärarna förhåll sig positivt till funktionella undervisningsmetoder. Å andra sidan upplevde lärarna att de skulle vilja undervisa mer på ett funktionellt sätt och bli mer medvetna om olika funktionella arbetssätt till exempel genom att få utbildning och material.

Det har gjorts också andra studier om funktionell undervisning. Till exempel speciallärares tolkningar och erfarenheter om funktionell undervisning har

undersökts av Jaakkola (2020). Lundén (2020) har undersökt hurdana tankar och erfarenheter sjundeklassister och deras lärare har om användning av kinestetiska övningar och olika inlärningsmiljöer i svenskundervisningen.

2.4.2 Materialpaket

Ett materialpaket som mest liknar mitt tema är Karppanens (2016) verksamhetsbaserat materialpaket för svenskundervisning. Karppanen har gjort ett materialpaket med 14 olika stycken, analyserat olika läroböcker (På gång, Hallonbåt, Skoj och Megafon) samt intervjuat två svensklärare. I Karppinens studie definierades funktionell undervisning som fysisk aktivitet och rörelse som skiljer sig från min definition enligt vilken funktionell undervisning kan vara mycket mer än bara rörelse och fysisk aktivitet. Karppinen valde att göra detta materialpaket eftersom hon anser att det finns brist på svenskspråkigt material som lärarna skulle kunna använda i årskurs 6 och hon själv är intresserad av rörelse. Syftet med studien var att ge lärarna nya idéer att göra svenskundervisning mångsidigare, minska sittandet i klassrummet samt koppla ihop rörelsen och språkinläringen. Hon analyserade fyra olika läroböcker och det kom fram att det inte finns många funktionella övningar i läroböckerna utan mest bara skriftliga eller muntliga övningar som följer samma mönster.

Laitila (2023) har gjort ett funktionellt materialpaket för undervisning av B2 -tyska på högstadiet. Materialpaketet innehåller funktionella övningar med vilka lärarna i tyska har bra möjligheter att öka funktionell undervisning i sina lektioner. Materialet består av fem övningar och deras omfattning är 10 lektioner. I Laitilas avhandling definieras funktionalitet genom agentskap och materialpaketets syfte är att öka inlärares egen agentskap genom aktivt deltagande i språkinläringen. Också Posio (2018) har gjort ett funktionellt materialpaket för engelskundervisningen i årskurserna 5.-6. Hennes definition av funktionell undervisning hänger ihop med Laitilas definition, det vill

säga också hon framhäver elevernas roll som aktiva deltagare i undervisningen. Därtill är hennes utgångspunkt inläring genom betydelsefulla erfarenheter. Posios material består av moduler med olika omfattningar. Materialets syfte är att skapa förbindelser mellan engelska språkets strukturer, ordförråd, fraser och deras konkreta användning.

Det har gjorts flera materialpaket för undervisning av olika språk. Vähäylikkä (2019) har gjort ett materialpaket för sjundeklassister med utgångspunkt i språkmedvetenhet och Hamunen (2016) har skapat ett materialpaket om muntlig kommunikation i B1 - svenska. Det har också gjort materiapaket för språkdusch: Koivu (2016) har skapat ett svenskspråkigt materialpaket för finskspråkiga barn för språkdusch och Pentikäinen (2016) har gjorts ett materialpaket för tysk språkdusch.

Utgående från dessa tidigare studier och materialpaket kan man konstatera att det finns brist på svenskspråkigt material som skulle kunna stödja elevernas funktionella inläring som helhet. Det finns studier om erfarenheter och tankar kring funktionell inläring från olika synvinklar men färdigt funktionellt material på svenska saknas. Min avhandling svarar på denna brist.

3 SVENSKUNDERVISNING

I detta kapitel presenteras svenskundervisningen i Finland från historien till idag (3.1), svenskundervisningen i läroplanen för den grundläggande utbildningen (3.2) samt några läroböcker i svenska för grundskolans årskurs 9 (3.3).

3.1 Svenskundervisning i Finland – förr och nu

Enligt grundlag 731/1999 17 § är Finlands nationalspråk finska och svenska och alla människor i Finland har en rätt att använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, i domstolar och andra myndigheter, samt att få sin förrättningshandling på detta språk. Vidare ska den offentliga makten ta hand om finsk- och svenskspråkiga befolkningens kulturella och samhällsliga behov enligt samma principer. (Finlands grundlag 731/1999: 17 §).

Under autonomitiden var svenskans ställning garanterad som undervisningsspråk och läroämne eftersom kunskaper i svenska betydde uppskattade arbetsuppgifter, socialt avancerande och bevarandet av en viss position i samhället. (Rossi 2012). År 1866 genomfördes en skolreform där det centrala var att barn fick undervisning på sitt modersmål, dvs. på finska eller svenska. Vidare i 1863 genomfördes ett språkreskript vars syfte var att göra finska språkets ställning jämställd med svenskan i ämbetsverk och domstolar det betydde också att alla myndigheternas texter översatte till båda

språk. (Tandefelt 2019). Under 1920- och 1930-talen kom det fram en kritisk inställning till svenska språket i samhället. Då försökte man undvika svenska språkets influens till finska. Detta liknar dagens språkstrid. (Hällström-Reijonen 2019). På 1920-talet ville svenskspråkiga människor i Finland lyfta fram ett begrepp som skilde Finlands svenskspråkiga befolkning och svenska folket i Sverige från varandra. Termen var finlandssvensk (fin. *suomenruotsalainen*). Vidare ledde en kritisk ställning till svenskan till språkstrid i 1960-talet där man diskuterade över svenskundervisningen i Finland. En central motivering för svenskans vikt var nordiskt samarbete. Begreppet *pakkoruotsi*, dvs. tvångssvenskan, lyftes fram på 1980-talet av *Suomalaisuuden liitto*, dvs. Finskhetsförbundet. (Väistö 2017.)

Idag är svenska språket centralt på alla samhällsområden. Enligt grundlagen 628/1998 4 § är en kommun där det finns både finsk- och svenskspråkiga invånare skyldig att ordna grundläggande utbildning och förskoleundervisning separat för båda språkgrupper. Skolans undervisningsspråk är antingen finska eller finska. (Finlands grundlag 628/1998 4 §). Mångsidiga språk- och kommunikationsfärdigheter har en stor betydelse för individens möjligheter att fungera som bemyndigad medlem i samhället i olika områden, såsom arbete, utbildning, medborgverksamhet och fritidsaktiviteter. Trots detta är det ännu vanligare i arbetslivet att myndigheter inte kan svenska och svenska språket klassificeras inte som så viktig del av yrkeskunnighet att man vid behov inte skulle kunna avstå från det. (Undervisnings- och kulturministeriet 2012: 15–16).

Det står i GLGU (2014: 325) att "elevernas årskurs 7–9 innehåller studieprogram minst en lång (A -språk) och en medellång (B1 -språk) lärokurs i språk. Av dessa ska det ena vara det andra inhemska språket (finska eller svenska) och det andra något främmande språk eller samiska". (GLGU 2014: 325). Under läsåret 2022–2023 var engelska det mest populära A1 -språk på högstadiet och 91,89 % av eleverna valde att studera det. Däremot studerade endast 0,93 % svenska som A1-språk på högstadiet. I årskurs 9 studerade 1 % svenska som A1-språk och 93,92 % som B1-språk. Engelska som A1-språk i årskurs 9 studerade av 92,49 % och 0,06 % studerade det som B1-språk.

(Vipunen 2022–2023). Det har blivit allt svårare att motivera eleverna varför svenskan är ett obligatoriskt skolämne och därför är det viktigt att stärka intresset för svenskan bland finskspråkiga elever. *Svenska nu* är ett nätverk vars syfte är att underlätta svenskinläringen och uppmuntra ungdomar att använda svenskan. Vad som också är viktigt är att göra svenska språket levande och erbjuda kulturupplevelser i skolan. (Rossi 2012).

Attityder och motivation spelar en stor roll för inlärningsresultaten och de påverkar också elevernas språkval och viljan att studera olika språk. (Undervisnings- och kulturministeriet 2012: 41). Projektet *svenska i toppen* har undersökts både lärarnas och elevernas syn på svenskundervisningen i grundskolan och gymnasiet. Enligt resultaten från årskurs 9 förhöll sig 49 % av eleverna positivt, 31 % neutralt och 20 % negativt till svenskundervisning. Eleverna önskade få lära sig mer vardaglig svenska och om svenskspråkig kultur, göra mer pararbete, muntliga övningar och hörförståelseövningar att ha större arbetsro i svenskundervisningen. Läroböckerna innehåller mer hörförståelseövningar, kulturinnehåll, pararbete och muntliga övningar som elever i årskurs 9 önskade. Även vardagssvenska och muntliga övningar betonas i läroböckerna samt i svensklärares egen undervisningsstil. (Undervisnings- och kulturministeriet 2012: 41).

3.2 Medellång svenska i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen

Syftet med skolans språkundervisning är att uppmuntra och stödja eleverna att använda olika språk i varierande situationer och i olika förbindelser. Viktigt är också att hjälpa eleverna att veta hur de bäst lära sig språk och uppfostra deras kännedom för det att var och en kan lära sig språk samt använda språk på ett orädd sätt. Detta gäller också för studierna i det andra inhemska språket. (GLGU 2014:325) En del av det andra inhemska språk är att främja språkmedvetenhet och språkpedagogik. Målet med B1 -svenska är att stödja elevernas aktiva agentskap och att elever tar ansvar om sin egen inläring. (GLGU 2014: 346)

Genom mångsidiga och omväxlande arbetsmetoder befäster jämställdheten i språkstudier. Eleverna har rätten att visa sina kunskaper på olika sätt och därför ska undervisningen vara mångsidig och stödja elevernas intressen och behov. Betydande för språkinläring är också möjligheten till glädje, lek och kreativitet. (GLGU 2014: 325). Det står också i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014: 326) att *aktiverande arbetssätt* utvecklar elevernas olika kompetenser samt främjar inläring och kreativitet och att "undervisningen ska också ge färdigheter som främjar delaktighet och aktiv påverkan". Enligt GLGU (2014: 29) utvecklar "undersökande och problembaserat arbete, lek, användning av fantasi och konstnärlig verksamhet abstrakta och metodiska kunskaper, kritiskt och kreativt tänkande och förmåga att tillämpa sina kunskaper". (GLGU 2014: 29).

Viktigt är också att stärka elevernas intresse genom att skapa möjligheter till aktiv agentskap och egna val. Inläringen ska vara mångsidig. Det sker i interaktion med andra elever och läraren genom samarbetet, tänkandet, planering samt individuellt arbete. Det är viktigt för eleverna att de lär sig att skapa mål, upplever glädjen om inläringen och löser problem; inläringssyn med grunderna för läroplanen grundar sig till det att eleverna är aktiva deltagare och de har *en aktiv roll* i lärandet. (GLGU 2014: 16).

3.3 Analys av läroböcker i svenska för årskurs 9

Det finns olika läroböcker för svenskundervisning på olika nivåer; för grundskolan, gymnasiet, högskolor, vuxenutbildning och även olika böcker för A- och B-svenska. Till exempel *På gång*, *Klick*, *Hallonbåt*, *Din tur*, *Nyckel*, *Megafon*, *Trampolin*, *Fokus och Magnet* är läroböcker för grundskolans svenskundervisning. Jag har valt att ta en närmare titt på *På gång 9*, *Megafon 3*, *Trampolin 6* och *Hallonbåt 5-6* som är riktade till årskurs 9. Jag har inte granskat textböckerna och de elektroniska materialen för läraren eftersom mitt syfte var att fokusera på övningarna i läroböckerna. Jag fäste

speciell uppmärksamhet i funktionella övningar i läroböckerna. För att övningen skulle vara funktionella behöver den i detta fall innehålla någon slags rörelse, analys, problemlösning eller par- eller grupparbete, det vill säga vara en övning där eleverna själva är aktiva deltagare när de gör övning. Övningarna behövde också känna meningsfulla för en elev i årskurs 9 och ha någon slags förbindelse med elevernas erfarenheter och eget liv. Det är dock svårt att dra en absolut linje vilka övningar som är funktionella och vilka är inte eftersom övningstypen och innehållet påverkar saken stort.

Trampolin 6 (2022) är den nyaste av de analyserade läroböckerna. Innehåll i *Trampolin 6* verkar ha en förbindelse med 9:e klassisters liv och erfarenheter eftersom temana är till exempel skolan och studier, sommarjobb, yrken och framtid. *Trampolins* innehåll är därmed mångsidigt och övningarna stödjer inlärares aktiva roll. Övningarna görs i samarbete, hjärnarbete med de stödjer också individuellt arbete. Vanliga övningar som finns i *Trampolin 6* är till exempel läs och svara, sök och skriv, titta på videon, lyssna och fyll i, intervjua, fundera, prata och övningar där eleverna ska till exempel spela någonting. Dessa övningar stödjer olika inlärare och i min åsikt kan de flesta av dem kännas meningsfulla föra eleverna eftersom temana är nära elevernas eget liv som 9:e klassister.

Hallonbåt 5-6 (2018) skiljer sig lite från *Trampolin 6*. Teman är annorlunda. I *Hallonbåt 5-6* finns det till exempel teman som natur, nyheter och stadsliv medan samma teman med andra analyserade läroböcker är till exempel studier efter nian, sommarjobb och vardagssysslor. Bokens innehåll följer samma mönster i alla stycken och där finns övningar som se på videon och svara, prata med din kompis, jobba med dialogen, sök och skriv, lyssna och svara och fyll i. Även om det finns ett klart mönster i varje stycke innehåller *Hallonbåt 5-6* ändå också övningar som kan klassificeras som funktionella övningar; eleverna ska spela olika slags spel, intervjua kompisar, göra en video, läsa text på olika sätt och skapa till exempel olika slags postrar. Även om övningarna följer samma mönster i varje stycke anser jag att *Hallonbåts* innehåll är mångsidigt och har

förbindelse med elevernas egna liv och det är troligen motiverande för eleverna. Övningarna stödjer också både individuellt arbete och samarbete.

Megafon 3 (2015) har samma typer av övningar med de andra läroböckerna: fyll i, para ihop, lyssna och skriv, välj och skriv. Där finns några muntliga övningar men främst skriftliga och inte ytterst varierande. Ändå finns där några övningar som kan klassificeras som funktionella övningar. Eleverna ska till exempel spela teater, göra en gallup om klasskompisars drömyrken och göra en egen rapp. Till största delen stödjer övningarna individuellt arbete och skriftlig kompetens. Teman i *Megafon* skiljer sig lite från andra analyserade läroböcker eftersom där finns temana till exempel om Oslo, natur, Köpenhamn, på restaurang, språk, studier och arbetsliv och framtid. Det finns också mycket kulturövningar i *Megafon*. Bokens teman är inte så nära elevernas egna liv men temana är ändå mångsidiga.

Övningarna i *På gång 9* (2014) är ganska mekaniska och likadana övningar upprepas genom hela boken. Där finns inte övningar som ber eleverna att röra sig eller stiga upp utan typiska övningar som finns i boken är till exempel fyll i, läs och svara, lyssna och svara och svara på frågor. I slutet av varje stycke finns det övningar där eleverna ska göra till exempel en video, spela något spel eller skriva någonting. Teman i boken är mångsidiga; pengar, sommarläger, miljö, sociala medier, drömmar, studier, arbetslivet och sommarjobb. Även om teman i boken är nära elevernas egna liv anser jag att övningarna inte är särdeles mångsidiga eller stödjer olika inlärningsstilar. När övningarna är likadana med varandra kan det passivera eleverna och de möjligtvis förlorar motivationen.

De nya läroböckerna följer tydligt den nya läroplanens anvisningar att stödja inläringen på ett mångsidigt sätt. Det står i GLGU (2014: 30) att med hjälp av mångsidiga arbetsätt har eleverna en möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt. Vidare ökar mångsidiga arbetsätt, aktiverande arbetsätt och rörelsen elevernas motivation och berikar lärandet.

Efter genomgången av ovannämnda läroböckerna märkte jag att de skiljer sig ganska mycket från varandra. Böckernas innehåll varierar fast där finns några teman som är samma i många böcker liksom framtid, studier, arbetsliv, sociala medier och miljö. Speciellt i Trampolin 6 finns det övningar som kan klassificeras som funktionella övningar, alltså de har en koppling till elevernas eget liv och de innehåller någon slags analys, rörelse samarbete eller problemlösning. Övningarna i Trampolin 6 är därmed varierande och stödjer elevernas aktiva roll under hela inlärningsprocessen. Hallonbåt 5-6 har likadana funktionella övningar som Trampolin 6 men innehåller inte så varierande övningar som Trampolin. Megafon 3 och På gång 9 är likadana med varandra och innehåller inte särdeles funktionella övningar utan mest skriftliga och individuella övningar. Därmed kan man konstatera att de nyaste läroböckerna, Trampolin och Hallonbåt, innehåller mest funktionella övningar och de lite äldre läroböckerna, Megafon och På gång stödjer inte särskilt mycket funktionell inläring. Ändå kan man konstatera att det finns brist på funktionella övningar i läromaterial i svenska i årskurs 9 och man alltid behöver nytt material för svenskundervisning. Därför har jag skapat ett funktionellt materialpaket för att det skulle vara mer tilläggsmaterial i svenskundervisningen.

4 MATERIALPAKET

I detta kapitel introducerar jag materialpaketets syfte och målgrupp i avsnitt 4.1, materialpakets innehåll i avsnitt 4.2 och till sist redogör för användningen av materialpaketet i avsnitt 4.3.

4.1 Syfte och målgrupp

Mitt syfte är att skapa ett materialpaket för svenskundervisning i årskurs 9 som fokuserar på funktionell undervisning. I det här fallet betyder funktionell undervisning att inläringen är mycket mer än bara fysisk aktivitet. Det kan också vara till exempel tänkande, problemlösning, diskussion och även olika slags av uppgifter där eleverna tillsammans funderar på något. Jag har valt fyra läroböcker i svenska vars teman övningarna tangerar. Dessa böcker är *Hallonbåt 5-6*, *Trampolin 6*, *Megafon 3* och *På gång 9*. Idéen med detta materialpaket är att lärare kan använda det utöver vanliga läroböcker och det möjliggör mångsidigare och mer funktionella lektioner i svenska.

Materialet är planerat för årskurs 9 men det är också möjligt att använda och anpassa det till högre årskurser eftersom då är materialets ordförråd redan bekant för eleverna. Mitt syfte med materialpaketet är att skapa olika slags uppgifter som alla har en funktionell tanke bakom dem och som följer teman som vanligtvis finns i läroböcker på högstadiet, till exempel studier, arbetsliv och framtid. Övningarna i

materialpaketet tar hänsyn till elevernas olika inlärningsstilar genom olika arbetsmetoder; diskutera, spela, arbeta i par, grupper eller självständigt, tävla, pyssla och röra sig. Idéen är att materialpaketet fokuserar på vokabulär i de olika temana och att det stödjer elevernas ordförrådsinläring på mångsidigt sätt.

Det finns brist på material för svenskundervisning som fokuserar speciellt på funktionell undervisning som helhet, inte bara på fysisk aktivitet. Även om det finns material för svenskundervisning på nätet, till exempel i nätverket *Svenska Nu*, kommer lärarna att behöva ett färdigt material som de kan utnyttja i sin undervisning. Mitt material har en nära anknytning till läroböckerna i svenska och är därför lättare tillgängligt än material som *Svenska Nu* har producerat. Materialpaket som har gjorts tidigare har fokuserat till exempel på fysisk aktivitet, språkmedvetenhet, uttalsundervisning, språkdusch och kinestetiska uppgifter. Material som skulle fokusera speciellt på funktionell undervisning i svenska kunde jag inte hitta. Därför anser jag att det är viktigt att skapa ett sådant materialpaket som mitt.

4.2 Materialpaketets innehåll

Materialpaketet består av olika spel och mångsidiga övningar, på så sätt att eleverna själva är *aktiva deltagare*. Paketet har fem olika teman vilka är studier och arbetsliv, framtid, vardagshändelser, miljö och natur och sociala medier. Utöver det finns det extra material som inte är kopplat till något av de fem temana. Det finns sammanlagt 19 övningar i paketet och lärare kan använda dem i vilket ordning som helst. Alla övningar har planerats så att de stödjer elevernas funktionella inläring på olika sätt. Eleverna ska till exempel spela, pyssla, diskutera, göra grupparbete och hjärnarbete, röra sig och analysera.

Det finns olika slags övningar i materialpaketet till exempel tävlingar (t.ex. ordtävling, bingo, minnesspel), spel (t.ex. snöbollskrig, ordkrig), diskussionsuppgifter (t.ex. rollek, diskutera pengar, video), självständiga uppgifter (t.ex. korsord, loppisdialog,

drömkarta), par- och gruppuppgifter (t.ex. vänbok, ett skepp kommer lastat, texttrutor) och övningar som innehåller motion (t.ex. ja- och nej -påståenden, QR-kodbana). Varje övning har en egen stil skapats med olika designverktyg för att göra det lättare att skilja dem åt samt symboler som visar övningarnas innehåll. Symboler används för att beskriva övningens mål, beräknad tidsåtgång, arbetssätt (pararbete, grupparbete) och typen av funktionellt arbetssätt. Ofta finns det mer än en symbol i en övning.

Paketet har en innehållsförteckning och ett förord för läraren där paketet introduceras och dess användning och innehåll förklaras. Varje tema börjar med en omslagssida och det finns tre övningar i varje teman. Det finns anvisningar på svenska i början av varje övning och de fungerar samtidigt som instruktionerna för eleverna. Efter anvisningarna finns det material som behövs för att göra övningen, och i vissa övningar finns också olika variationer. Efter de fem temana finns det en sista del som heter *extramaterial för funktionell svenskundervisning* som innehåller tre tilläggsövningar som är QR-kodbana, lyssna på en sång och ordkrig. Dessa övningar handlar inte om de fem temana med undantag att ordkriget som repeterar ordförrådet i dem samt innehåller annat ordförråd som är vanligt i svenskan. Jag har valt att ha med extra material eftersom det ger eleverna ytterligare möjligheter för funktionell svenskspråksinläring.

4.3 Användning av materialpaketet

Övningarna i materialpaketet är indelade i fem teman och lärarna kan själva bestämma vilka teman eller övningar de vill använda i sin undervisning. Temana och övningarna är inte kopplade till varandra så lärarna kan använda materialet i vilket ordning som helst och använda till exempel bara några övningar eller dem alla i sin svenskundervisning i årskurs 9. Materialet kan användas i klassrummet men också som hemuppgifter och kan utnyttjas i utvärdering. Anvisningarna och övningarna är på svenska eftersom det är naturligt att svenskan används under

svenskundervisningen och det är viktigt att läraren använder svenska. Vid behov kan lärarna översätta anvisningarna till eleverna.

I början av paketet finns det anvisningar för läraren om hur materialpaketet ska användas. Idéen är att eleverna kan göra övningarna antingen elektroniskt med en surfplatta eller dator eller läraren kan skriva ut materialet. Det finns dock några övningar som kan användas bara genom att skriva ut dem. I några övningarna i paketet behöver läraren använda olika plattformar, till exempel Padlet, YouTube, QR-koder eller olika webbsidor. Materialet innehåller färdiga länkar till dessa plattformar. I början av varje övning anges målen för övningen och anvisningarna samt några variationsmöjligheter. Det tar 10–45 minuter att utföra en övning och den beräknade tiden har angetts för varje övning. Totalt tar det cirka sju timmar att utföra de 19 övningarna. Tiden är ändå bara riktningsgivande eftersom det inte var möjligt att testa materialet i verkligheten.

5 DISKUSSION

Mitt syfte var att skapa ett materialpaket för funktionell svenskundervisning i årskurs 9. Teoridelen i avhandlingen handlar om funktionell inläring och undervisning, svenskundervisning och läromaterial i svenska för årskurs 9 och presenterar målet, innehållet och användningen av materialet. Själva materialpaketet finns som bilaga till avhandlingen.

5.1 Planeringsprocessen

Denna magisteravhandling började med viljan och intresset att skapa läromaterial. Temat, funktionell inläring, hade alltid känts betydande och så bestämde jag mig att följa den inspirationen. Det kändes viktigt att få göra någonting praktiskt och kreativt, samt meningsfullt att få skapa ett nytt material som förhoppningsvis används på riktig i svenskundervisning. En central faktor som uppmuntrade mig att skapa funktionellt läromaterial var erfarenheter under lärarpraktiken. Under praktiken hade jag en chans att prova olika slags övningar med eleverna och fick märka hur roliga och motiverande funktionella övningar kan vara i verkligheten samt hur både eleverna och läraren kan njuta av funktionell undervisning. Att skapa funktionellt undervisningsmaterial kräver flexibilitet, nådighet och medvetet planerande från läraren. Det viktigaste är att inläraren känner sig aktiv och är medveten om de färdigheter som är nyttiga för inläraren själv, men också för gruppen. (Maunu 2016: 21). Detta kan vara krävande för läraren och ta mycket energi men när läraren får se

hur materialet fungerar på lektionerna är det väldigt givande. Jag anser att om det finns åtminstone en elev som brinner för materialet du har skapat, har du lyckats.

En utmaning som läraren kan möta är elevernas olika inlärningsnivåer. Skillnaderna mellan eleverna kan vara väldigt stora speciellt på högstadiet. Ett sätt jag försökte ta hänsyn till olika inlärningsnivåer är differentiering av materialet på så sätt att jag fokuserade i att planera uppgifter som har olika nivåer och olika typer av hjälpmedel. Det kan också vara svårt att skapa läromaterial som inte redan finns. Därför har jag också gått genom fyra läroböcker och utarbetat mitt material utgående från dem.

När jag började att skapa material tänkte jag att det skulle vara ganska enkelt men det kom fram att det inte alls är så. Det finns mycket som man måste beakta i planeringen såsom pedagogik, målgrupp, innehåll, språk och layout. Också kreativitet har en stor roll när man planerar materialet eftersom det redan finns väldigt mycket material men ändå måste man skapa någonting nytt eller hitta åtminstone en annan synvinkel. När jag fortsatte planering hade jag många idéer och tankar och det var lite överraskande hur lätt jag kunde få idéer av olika slags övningar. Det finns ändå mycket arbete bakom varje övning när man måste beakta övningens mål, vokabulär, språk, anvisningar, layout och lämplighet för målgruppen. Efter att ha skapat några övningar märkte jag att jag är nu i rätt väg och det kände lättare att fortsätta. Vad som underlättade planeringen var granskning av målgrupp och läroböcker eftersom då visste jag exakt till vem ska jag skapa materialet och från vilka grunder.

Under planeringsprocess lärde jag mig vad det betyder att skapa läromaterial. Efter att vara färdigt med materialet märkte jag att i början av processen var mina tankar ganska ensidiga och nu har mina synvinklar utvidgats. Jag förstår läromaterials planeringsprocessen mycket bättre och förstår också vad det kräver från läraren. I början av processen var det utmanande att avgränsa målgruppen och temana. Först var mitt syfte att skapa material för svenskundervisningen i hela högstadiet men då förstätt jag att det skulle vara för bred och svårt att genomföra. Jag valde att fokusera på årskurs 9 eftersom jag anser att det kan vara svårt att motivera eleverna speciellt i

detta ålder att lära sig svenska och de behöver säkert inspiration och mer funktionell undervisning i skolan. Det har också redan gjorts ett funktionellt materialpaket för årskurs 6 (Karppanen 2016) och det finns mycket intressanta teman i svenskundervisningen i årskurs 9 som jag tänkte vore roligt att planera läromaterial till. Efter att jag hade gått igenom läroböckerna som är riktade till årskurs 9 kom det fram att alla läroböcker inte innehåller mycket funktionella övningar och det behövs mer sådana, så därför blev denna målgrupp vald.

5.2 Produkten

Att skapa läromaterial var nytt för mig, med undantag lärarpraktiken, och jag hade inte erfarenhet av plattformar som jag kunde använda för att skapa materialet. Efter lite fundering bestämde jag mig för att använda *Canva* som verkade tydligt och lämpligt för mig. Det visade sig vara riktig passande och mångsidigt för min process och det orsakade inga problem för mig. Dock var copyright en sak som jag funderade på. Jag har använt Canvas gratis designverktyg och färdiga mallar, färger, fonter och symboler från Canva. Jag har nämnt i början av materialpaketet att jag har använt Canva. Jag anser att materialets visuella utseende lyckades bra och materialet har både ett sådant innehåll som utseende att det kan locka eleverna att lära sig svenska.

Övningarna i materialpaketet är ganska mångsidiga och tar hänsyn till elevernas olika inlärningsstilar så att där finns olika slags övningar; muntliga, skriftliga, spel, rörelse och tänkande. Det står i GLGU (2014:325) att skolans språkundervisning syftar till att uppmuntra och stödja eleverna att använda en mängd olika språk i olika situationer och sammanhang. Det betonar också elevernas aktiva roll i inläringen och mångsidiga inlärningsmetoders positiva inverkan på inläringen. Därför anser jag att mitt materialpaket följer läroplanens syfte med språkundervisning.

Enligt Tapola & Veermans (2012: 74–75) kan användning av digitala läromedel i bästa fall öka elevernas motivation och intresse genom att erbjuda varierande möjligheter

till läraren. Visserligen kan inte enbart digitala läromedel fungera som motiverande element men annorlunda och avvikande verksamhet är alltid något som inspirerar eleverna. En övning eller material som vanligtvis väcker elevernas intresse innehåller konkreta, humoristiska, nya, intensiva och överraskande element. (Tapola & Veermans 2012: 74–75). Paketets övningar har planerats med hjälp av fyra olika läroböcker i årskurs 9, vilka var Hallonbåt 5–6, Megafon 3, På gång 9 och Trampolin 6. Teman kommer från dessa läroböcker så att det skulle vara lätt för lärare att använda materialet i vanliga svensklektioner utan problem. I min åsikt lyckades valet av temana fint eftersom jag anser att det är mer sannolik att svensklärare använder det här paketet när det innehåller typiska teman som behandlas i årskurs 9. Så behöver lärarna inte göra extraarbete när det är lätt att anpassa tilläggsmaterial för undervisningen som de gör i alla fall.

Genom läroböcksanalysen undersökte jag hurdana övningar och ordförrådet det finns i läroböckerna. Vid planering av materialet tog jag hänsyn till att elevernas aktiva roll betonas i varje övning och att materialet innehåller en blandning av olika funktionella arbetsmetoder, såsom spela, röra på sig, tävla, göra analys eller arbeta självständigt, i par eller i grupper. Jag fick idéerna till övningarna genom mina erfarenheter, främst från mina studietider och lärarpraktik, och anpassade dem till materialpaketet. Ordförrådet som har använts i materialpaketet kommer från läroböckerna som jag analyserade så att ordförrådet skulle vara bekant för eleverna och lätt att använda i undervisningen.

Materialet är planerat så att det passar för målgruppen och att eleverna kan lära sig svenska omärkbart utan negativa attityder, så att det kan vara rolig, inspirerande och tar eleverna med sig. Många övningar i paketet kräver samarbete och idén med det är att när man lär sig svenska genom att göra funktionella övningarna tillsammans påverkar det samtidigt också gruppdynamiken och förmågan att göra grupparbete. På så sätt kan eleverna lära känna varandra bättre och bli inspirerade av varandra. Materialets syfte var att erbjuda funktionella övningar som i detta fall betyder att

övningarna innebär olika typer av aktiviteter, inte bara fysisk aktivitet. Inläringen ska också vara engagerade och aktiverande för inläraren. Jag anser att mitt material följer detta syfte därför att materialet innehåller många olika funktionella övningar och det passar för målgruppen, eftersom övningarna är planerats så att de skulle vara motiverande för eleverna i årskurs 9. I min åsikt är också anvisningar och övningarnas mål tydliga eftersom de går rakt på sak och det finns symboler som underlättar förståelsen.

Naturligtvis kunde man göra förbättringar i materialet. För det första har övningarna inte testats i praktiken. Det betyder att jag inte vet hur de fungerar i praktiken i riktiga inläringssituationer i klassrummet. Om man kunde testa materialet i praktiken skulle man bearbeta material utgående från de erfarenheterna men det var dock inte möjligt inom ramen för denna magisteravhandling. I stället har jag använt några övningar under lärarpraktiken och då fungerade övningarna fint så därför är jag ändå förtroendefull och känner mig optimistisk med mitt material, oavsett att jag inte hade en chans att testa hela materialet i riktiga inläringssituationer. Det skulle vara intressant att se hur detta material fungerar i ett riktigt klassrum samt vad lärare och elever känner om det; vad som har lyckats med materialet, vad som behöver förbättringar och om det motiverar eleverna. För det andra hade jag en begränsad tid att planera materialet. Jag kunde ha gått genom alla läroböcker i svenska för årskurs 9 i stället för att granska fyra böcker samt granskat webbsidor mer noggrant och använt mer tid för detaljer i materialet. För det tredje kunde materialet ta mer hänsyn till olika inlärningsnivåer. Det var dock svårt att anpassa övningarna till olika nivåer eftersom jag inte har erfarenhet om differentiering av undervisningen. Ändå försökte jag ha variationsförslag i några övningar så att materialet skulle innehålla åtminstone några övningar med olika svårighetsgrad. För det fjärde kräver användningen av olika slags funktionella övningar motivation och inspiration av läraren. Lärarna har inte nödvändigtvis viljan att använda deras begränsade arbetstid för att sätta sig in i tilläggsmaterial och dess användning. Mitt material innehåller till största delen övningar som behöver skrivas ut och klippas och det kan kännas för besvärligt. Trots

det ville jag göra sådana övningar eftersom det är min stil att skapa material och jag anser att eleverna behöver mångsidiga övningar som görs med olika arbetssätt.

Personlighet är något som ohjälpligen syns i materialet. Jag har en stor passion att skapa material som ser inspirerande ut och som skiljer sig från andra material som har gjorts. Detta menar att min egen personlighet syns i materialet. Det är dock inte säkert om alla lärare tycker om det eller vill använda det. Ändå har personlighet en stor roll i lärararbetet och jag verkligen hoppas att lärarna kan bli inspirerad av mitt materialpaket och även anpassa det till deras egen stil att undervisa.

Det finns lite färdigt material för svenskundervisningen och därför är det viktigt att skapa nytt material som lärare kan utnyttja i sin undervisning. Det färdiga materialet för svenskundervisningen är begränsat till största delen till lärares tilläggsmaterial som vanligtvis kommer med läroböckerna. Eftersom det inte har gjorts ett funktionellt materialpaket som tar hänsyn till funktionalitet som helhet anser jag att mitt material är betydande för svenskundervisningen. I framtiden kunde man breda materialet till andra utbildningsnivåer och hitta ett nytt tema eller målgrupp, skapa materialet med andra språk än svenska eller ta reda på lärarnas och elevernas åsikter om materialet.

LITTERATUR

Ahokas, M., Ainoa, A., Kunttu, M., & Nordgren, A. 2014. *På gång: 9, Övningar* (1. p.). Sanoma Pro.

Anttonen, A. 2023. *Nyutexaminerade lärares uppfattningar om funktionalitet i svenskundervisning på gymnasiet*. Kandidatavhandlingen i svenska. Institutionen för språk- och kommunikationsstudier vid Jyväskylän universitet.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202306023460>

Anwar, F. 2019. The effect of activity-based teaching techniques on student motivation and academic achievement. *Journal of Education and Educational Development*, 6(1), 154-170.

Appel, M., Lötjönen, A., Määttä, O., Nordman, L., Salo, O., & Wallinheimo, K. 2018. *Hallonbåt: 5-6* (1. painos.). Sanoma Pro Oy.

Blom, A., Friis, M., Kokkonen, S., Liukkala, S., & Vesa, S. 2015. *Megafon: 3, Övningsbok* (1. p.). Otava.

Blom, A., Liukkala, S., Mommo, S., Vesa, S., Friis, M., Suni, P., & Fordell, J. 2022. *Trampolin: 6* (1. painos.). Kustannusosakeyhtiö Otava.

Boström, L., & Engblom, K. 2004. *Från undervisning till lärande*. Brain Books.

Perusopetuslaki 628/1998 4 §. Finlex.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Suomen perustuslaki 731/1999. 17 §. Finlex.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

GLGU 2014 = Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.

Helsingfors: Utbildningsstyrelsen.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/grunderna_for_laroplanen_for_den_grundlaggande_utbildningen_2014.pdf (Hämtad 17.2.2024)

Hahl, K. & Keinänen, N. 2021. Teachers' Perceptions of Using Drama- and Other Action-Based Methods in Language Education. *Journal of Creative Practices in Language Learning and Teaching* (CPLT) 9, 2, 27-45. doi:

<https://doi.org/10.24191/cplt.v9i2.16437>

Hamunen, K. 2016. *Att lära sig muntlig kommunikation genom smågruppsarbete: ett materialpaket för svenska som B1-språk för årskurs 6*. Avhandling pro gradu.

Institutionen för språk vid Jyväskylän universitet. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201701051075>

Hällström-Reijonen, C. 2019. Utgiven av Tandefelt, M. *Finländsk svenska från 1860 till nutid*. Svenskan i Finland nu och i går 111:2. Svenska litteratursällskapet i Finland.

Helsingfors. <https://www.sls.fi/sv/utgivning/finlandsk-svenska-fran-1860-till-nutid> (Hämtad 22.2.2024.)

Jaakkola, S. 2020. *"Monipuolisena oppimismenetelmänä se varmasti palvelee niin erityisoppijaa kuin ihan yleisopetuksen oppijaakin": erityisopettajien tulkintoja ja kokemuksia toiminallisesta oppimisesta*. Avhandling pro gradu. Kasvatustieteiden laitos vid

Jyväskylän universitet. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202004282951>

Kalpio, I. 2016. *En studie av högstadieelevers inlärningsstrategier i svenska*. Avhandling pro gradu i svenska. Institutionen för språk vid Jyväskylä universitet.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201610044264>

Karppanen, M. 2016. *Språkinläring genom rörelse: ett verksamhetsbaserat materialpaket för svenskundervisning*. Avhandling pro gradu i svenska. Institutionen för språk och lärarutbildning vid Jyväskylä universitet.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201606193206>

Koivu, J. 2016. *Ett materialpaket för språkdusch: Svenska för finskspråkiga barn*.

Avhandling pro gradu i svenska. Institutionen för språk vid Jyväskylä universitet.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201608103766>

Kozulin, A., Gindis, B., S. Ageyev, V. & M. Miller, S. *Vygotsky's educational theory in cultural context*. Cambridge University Press.

Laitila, R. 2023. *Handlungsorientiertes Deutsch: Ein Lehrerhandbuch mit den handlungsorientierten Methoden für den DAF-Unterricht in den Klassen 8.-9. auf Niveau B2*. Avhandling pro gradu. Institutionen för språk- och kommunikationsstudier vid Jyväskylä universitet.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202305233178>

Lengel, T., & Kuczala, M. 2010. *The kinesthetic classroom: Teaching and learning through movement*. Corwin.

Lundén, M. 2020. *Kinestetiska uppgifter i svenska i alternativa lärmiljöer: ett materialpaket för undervisning i svenska*. Avhandling pro gradu. Institutionen för språk- och kommunikationsstudier vid Jyväskylä universitet.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202006084022>

Moilanen, H., & Salakka, H. 2016. *Aivot liikkeelle!: Tehosta oppimista yläkoulussa ja toisella asteella*. PS-kustannus.

Mäntylä, K. 2021. Toiminnallisuus kielen opettamisessa. In H. Hurme, & M. Maijala (Eds.), *Vauhtia ja virikkeitä varhennettuun kielenopetukseen: Opas varhentaville opettajille* (pp. 58-64). Turun yliopisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8477-0>

Nunan, D. 2004. Tasked-Based Language Teaching. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511667336>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2012. *Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä*. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2012:9.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. *Monikielisyys vahvuudeksi. Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:51.

Pashler, H., McDaniel, M., Rohrer, D., & Bjork, R. 2008. Learning Styles: Concepts and Evidence. *Psychological Science in the Public Interest*, 9(3), 105-119. <https://doi.org/10.1111/j.1539-6053.2009.01038.x>

Pentikäinen, T. 2016. *Spielerisches Deutsch: ein Materialpaket für deutschsprachige Sprachdusche*. Avhandling pro gradu. Institutionen för språk vid Jyväskylän universitet. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201602151559>

Pitkäaho, P. 2023. "Något för var och en": Svensklärares uppfattningar om funktionell undervisning i finska grundskolor. Avhandling pro gradu. Institutionen för språk vid Jyväskylän universitet. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202305313373>

Posio, E. 2018. *Functional English language learning: A material package for primary education*. Avhandling pro gradu. Institutionen för språk vid Jyväskylän universitet. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201806012969>

Rantanen, E. 2010. *Toiminnalliset oppijat koulunkävijöinä. Tekemisen ja kokemisen kautta oppiminen ja koulussa suoriutuminen*. Avhandling pro gradu. Kasvatustieteiden tiedekunta, Hämeenlinna. <https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-20513>

Rossi, P. 2012. Utgiven av Björklund, S., Lönnroth, H. & Pilke, N. 2012. Svenskan i Finland 13. Publikationer från Vasa universitet. Rapporter 178.

https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-409-4.pdf

Salo, O-P. & Mäntylä, K. 2020. Toim. Hilden, R. & Hahl, K. Yksittäisistä sanoista sanaketjuihin – näkökulmia sanaston opetukseen, opiskeluun ja arviointiin.

Helsingfors universitet.

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/836da438-d6ed-46fd-af0d-d022bc5f1373/content>

Savolainen, F., Jyrkiäinen, A., Eskola, J., Nikanto, I., Virtanen, S. 2018.

Toiminnallinen opetus opettajan arjessa. I: *Aikamme kasvatus : vain muutos on pysyvä?* : 14 eläytymismenetelmätutkimusta. Tampere: Tampere University Press, 165–

186. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0908-4>

Seppänen, A-M. & Väisänen, P. 2015. *Fysisk aktivitet i svenskundervisning på högstadiet och gymnasiet*. Avhandling pro gradu. Institutionen för språk vid Jyväskylän

universitet. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201508252754>

Sigurd, B., & Håkansson, G. 2007. *Språk, språkinläring och språkforskning* (2. uppl.). Studentlitteratur.

Tandefelt, M. 2019. *Finländsk Svenska från 1860 till nutid*. Svenskan i Finland nu och i går 111:2. Svenska litteratursällskapet i Finland. Helsingfors.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:sls-978-951-583-483-6>

Tapola, A. & Veermans, M. 2012. Toim. Ilomäki, L. Opetushallitus. Laatusuositukset e-oppimateriaaleihin. E-oppimateriaalit opetuksessa ja oppimisessa. Oppaat ja käsikirjat 2012:5. Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere.

<https://www.oph.fi/fi/julkaisut/e-oppimateriaalin-laatuksuositukset>

Tynjälä, P. 2005. Oppiminen ja asiantuntijuus. Työelämän ja koulutuksen

näkökulmia. Aalto-yliopisto. WSOY.

https://mycourses.aalto.fi/pluginfile.php/432976/mod_resource/content/2/Tynjälä_asiantuntijuus_artikkeli.pdf

Utbildningsstyrelsen. 2014. Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/grunderna_for_laroplanen_for_den_grundlaggande_utbildningen_2014.pdf

Utbildningsstyrelsen. 2018. Kantomaa, M., Syväoja, H., Sneck, S., Jaakkola, T., Pyhältö, K. & Tammelin, T. *Motion under sklodagen och inläring. Lägesrapport januari 2018*. Rapporter och utredningar 2018:1.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/faktaexpress1b_2018.pdf
(Hämtad 17.9.2023.)

Van Lier, L. 2007. *Action-based Teaching, Autonomy and Identity*. International Journal of Innovation in Language Learning and Teaching. 1(1), 46-65.

<https://doi.org/10.2167/illt42.0>

Vaughn, M. 2020. *What is student agency and why is it needed now more than ever?* Theory Into Practice Volume 59, Issue 2: Student Agency: Theoretical Implications for Practice. The College of Education and Human Ecology, The Ohio State University. <https://doi.org/10.1080/00405841.2019.1702393>

Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu: perusopetuksen kielivalinnat 2022/2023. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Perusopetus%20-%20ainevalinnat%20-%20kielet.xlsb (Hämtad 8.5.2024)

Vähäylikkä, L. 2019. *Språkmedveten undervisning i svenska: ett materialpaket till årskurs 7*. Avhandling pro gradu. Institutionen för språk- och kommunikationsstudier vid Jyväskylä universitet <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201912135268>

Väistö, J. 2017. *Toinen kotimainen toisen tasavallan Suomessa. Ruotsin kieli pakolliseksi aineeksi peruskouluun vuonna 1968*. Åbo Akademis förlag. Åbo Akademi University Press Åbo. Finland. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-765-863-8>

Öystilä, S. 2003. Toiminnallisen opetuksen perustan rakentajia - John Dewey, Kurt Lewin, Jacob Levy Moreno, David Kolb ja Jack Mezirow. Poikela, E. & Öystilä, S. *Yliopistopedagogiikkaa kehittämässä - kokeiluja ja kokemuksia*. Tampere University Press, 27–76. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201309101351>

BILAGA: MATERIALPAKET

FUNKTIONELL
SVENSKUNDERVISNING -
ETT MATERIALPAKET FÖR B1-
SVENSKA I ÅRSKURS 9

Kati Lento

2024

@ Canva

INNEHÅLL

Förord.....	1
Användning av paketet	2
Symboler som används i paketet	3
Tema 1: Studier och arbetsliv	4
Ordtävling	5
Minnesspel	6
Sök information om studiemöjligheter	13
Video	15
Tema 2: Framtiden	17
Ordstafett	18
Drömkarta	21
Vänbok	23
Tema 3: Vardagshändelser	25
Diskutera pengar	26
Loppisdialog	28
Ja- och nej-påståenden	32
Tema 4: Miljö och natur	34
Korsord	35
Ett skepp kommer lastat	40
Bingo	41
Tema 5: Sociala medier	44
Texttrutor	45
Rollek	49
Snöbollskrig	54
Extramaterial för funktionell svenskundervisning.....	57
Qr-kodbana	58
Lyssna på sång	61
Repetition: ordkrig.....	62

Hej svensklärare!

Detta är ett materialpaket för funktionell undervisning av B1-svenska i årskurs 9. Materialpaketet innehåller funktionella övningar som är indelade i fem olika teman som ingår i läroböckerna *På gång 9*, *Hallonbåt 5-6*, *Megafon 3* och *Trampolin 6*. Dessa teman är studier och arbetsliv, framtid, vardagshändelser, miljö och natur och sociala medier. Den sista delen heter extra funktionellt material och den innehåller tre tilläggsövningar. Du kan använda materialet i sin helhet, antingen i den ordning som det förekommer i materialpaketet eller i den ordning du själv väljer. Du kan också välja att bara använda enskilda övningar.

Detta materialpaket grundar sig på en bred syn på funktionalitet. Detta betyder att funktionalitet anses omfatta inte bara fysisk aktivitet utan också par- och grupparbete, problemlösning och muntliga övningar. I varje övning betonas elevernas roll som aktiva deltagare. Detta medför att inläringen är meningsfull och inspirerande.

Användningen av funktionella arbetssätt i undervisningen uppmuntrar allt fler elever att lära sig svenska och bli intresserade av det. Detta materialpaket har skapats på grundval av det.

Jag önskar dig och dina elever trevliga stunder med funktionell svenskundervisning!

Kati Lento

Användning av paketet

Alla teman i materialpaketet har först en omslagssida med temats namn. Övningens namn beskriver vilken typ av övning det handlar om. Varje övning har en egen bakgrund för att göra det lättare att skilja dem åt. I början av varje övning används symboler för att ange målet med övningen, tidsåtgången och det funktionella arbetssätt som är i fokus. Det tar 10–45 minuter att utföra en övning. Övningarnas mål har markerats med en gul stjärna. Totalt tar alla 19 övningar ca sju timmar att utföra.

Övningarna har instruktioner på svenska som kan visas för eleverna. Instruktionerna följs av information om material som behövs för att genomföra övningen, och i vissa övningar finns också förslag till variation samt färdiga uppgiftsblad för eleverna eller annat material (t.ex. bild- och textkort) att skriva ut.

Övningarna kan göras antingen elektroniskt med en surfplatta eller dator, eller så att materialet skrivs ut. Det finns dock några övningar som kan användas bara så att materialet skrivs ut. I vissa övningar behövs olika hjälpmedel, till exempel Padlet, YouTube, QR-koder och olika webbsidor.

Symboler som används i materialpaketet

Följande symboler används för att beskriva innehållet i övningarna och typen av funktionellt arbetssätt i dem. Ofta förekommer mer än en symbol i en aktivitet.

övningens
mål

beräknad
tidsåtgång

arbeta genom att
röra på sig

arbeta
självständigt

arbeta i par

arbeta i
grupper

diskutera

spela

tävla

Tema 1

Studier och arbetsliv

ORDTÄVLING

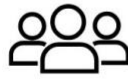

Att lära sig studieordförråd

Att lyssna på och förstå ord i en svenskspråkig video

30 min

1. Eleverna delas in i grupper om 3-4 personer.
2. De tittar tillsammans på de angivna videorna på 2:12 och 4:40 minuter som handlar om studier och arbetsliv. Det är viktigt att varje elev lyssnar noggrant.
3. Varje grupp skriver ner så många ord på svenska relaterade till studier och arbetsliv de kommer ihåg från videor inom en given tidsram, till exempel en minut.
4. Varje grupp skriver turvis på tavlan ett ord åt gången som de kommer ihåg, så att alla kan se det.
5. När en grupp inte mera har sådana ord som inte redan finns på tavlan är den gruppen ute ur spelet.
6. Vinnaren är den grupp som har skrivit ner det största antalet ord.
7. Orden översätts från svenska till finska och tävlingen kan göras en gång till vid behov.

Video 1: Var studera efter grundskolan?

<https://www.youtube.com/watch?v=2gduX6YIVkQ>

Video 2: Linda

<https://www.youtube.com/watch?v=RP4n02Ti-hs>

MINNESSPEL

Att lära sig olika yrkesbenämningar och skolor på svenska

20 min

1. Läraren skriver ut bild- och textkorten på sidorna 7-12 nedan.
2. Eleverna jobbar parvis eller i smågrupper.
3. Korten blandas och läggs upp på bordet.
4. En elev i gruppen vänder på två valfria kort. Om korten matchar och bildar ett par, alltså eleven hittar rätt bild och yrkesbenämning eller skolnamn, behåller hen dem och vänder på två nya kort. Om de inte matchar är det nästa spelarens tur.
5. Spelet går ut på att komma ihåg var varje kort ligger, och att vara uppmärksam när det är de andra spelarnas tur.
6. Spelet är över när alla korten har matchats och vinnaren är den som har samlat in mest par.

Variationer:

- Tävla tillsammans i smågrupper på tavlan/med en dokumentkamera: en elev från en grupp går till tavlan och vänder två kort. Reglerna är samma som ovan, med undantag av att grupperna tävlar vem som samlar flest par.
- Spela i korridoren eller på golvet.

ett daghem

en elev

en grundskola

en yrkeshögskola

en yrkesskola

ett gymnasium

en tandläkare

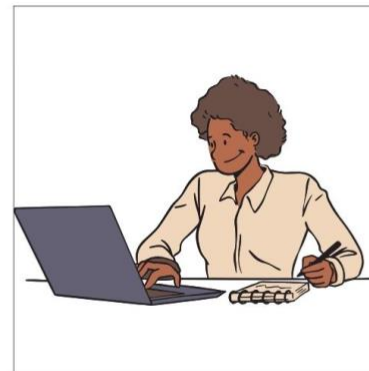
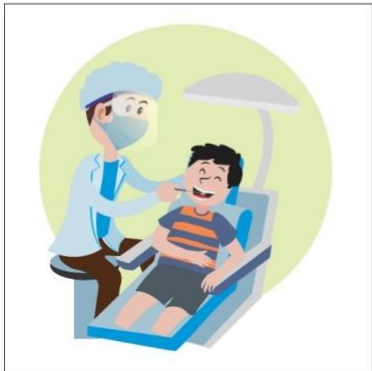
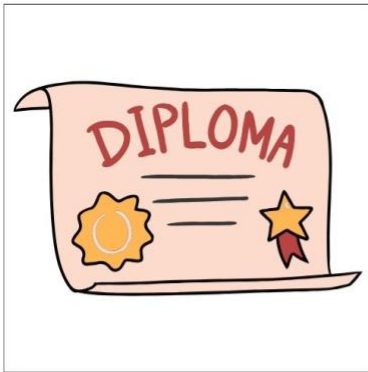
ett universitet

en lärare

en läkare

en forskare

en rektor

en influencer

en kock

en journalist

en sjukskötare

en fotograf

en polis

en frisör

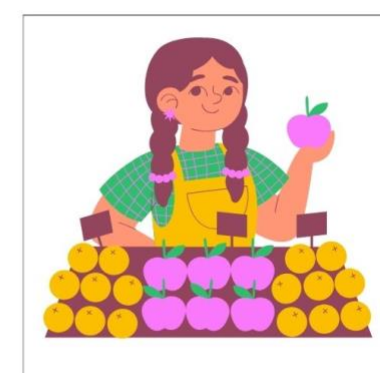
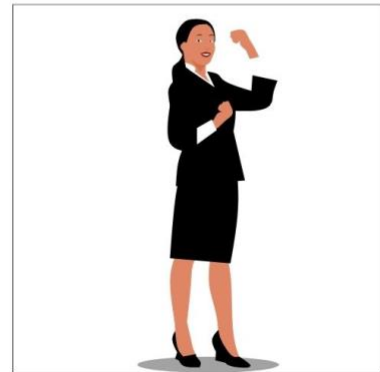
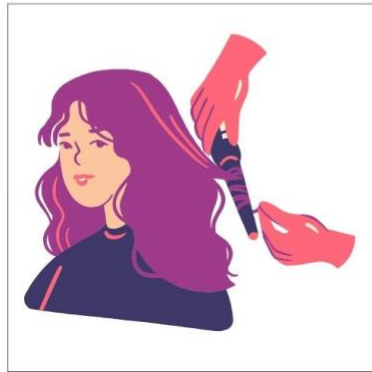
en bagare

en chef

en veterinär

en elektriker

en expedit

en pilot

en brandman

en företagare

en musiker

en proffsidrottare

en advokat

en skådespelare

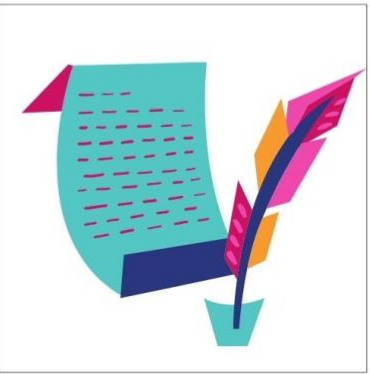
en författare

en konstnär

en studiehandedare

en psykolog

en barnmorska

STUDIER EFTER NIAN

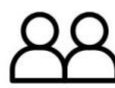
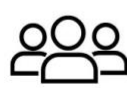

Att söka information om olika studiemöjligheter efter nian

Att diskutera studier

30 min

1. Eleverna delas in i grupper om 2-4 personer.
2. På tavlan visas webbadressen till Opintopolku eller QR-kod som leder till webbplatsen (adressen och koderna finns på följande sida).
3. Eleverna söker information om utbildningsmöjligheter och skriver ner vilka utbildningar som intresserar dem och varför. Detta tar 10-30 minuter beroende på hur snabbt eleverna hittar och förstår information.
4. Frågorna om utbildningsmöjligheter och intressen placeras på tavlan och diskuteras med gruppen i cirka 5-10 minuter.
5. Läraren kan gå runt i klassen och fråga muntligt vilka utbildningar eleverna funderar på. Alternativt kan svaren också samlas på en gemensam webbplattform, som till exempel Pedanet eller Google Forms.
6. Som hjälpmedel kan eleverna gärna använda stödordlista som finns på sidan 16 eller en ordbok på nätet (t.ex. <https://fi.glosbe.com> eller <https://www.sanakirja.fi>).

STUDIER EFTER NIAN

<https://opintopolku.fi/konfo/sv/sivu/yrkesutbildning>

<https://opintopolku.fi/konfo/sv/sivu/gymnasieutbildning>

Frågor om studier:

1. Vilken skola ska du söka till och varför?
2. Vilken utbildning är du intresserad av?
3. Hur känns det att välja mellan gymnasiet och yrkesskolan?
4. Vilka utbildningar passar för dig och varför?
5. Vad vill du bli/ vad vill du inte bli?
6. Tycker du om att studera?

VIDEO: STUDIER OCH ARBETSLIV

Att träna muntlig svenska i vardagliga situationer

Att diskutera studier och arbetsliv

Att använda olika videoplattformar

45 min

1. Eleverna jobbar parvis.
2. Paret gör en kort video på svenska där båda berättar om sina drömmar om blivande studier och arbetsliv.
3. Längden av videon ska vara 1-2 minuter.
4. Som videoplattform kan gärna användas till exempel TikTok, YouTube eller någon annan videoplattform.
5. Läraren kan ge till exempel en halv timme att göra videon under lektionen eller ge det som hemläxa. Då gör eleverna videon individuellt. Färdiga videor skickas till läraren.

TIPS:

ett gymnasium
söka till
en yrkesskola
ett drömyrke
utomlands
i framtiden
ett universitet
studera

Tema 2

Framtiden

ORDSTAFETT

Att bilda fraser

Att använda vokabulär om framtiden

20 min

1. Eleverna jobbar parvis.
2. Läraren ställer ordlappar (som finns på följande sida) omkring i klassen och i korridoren.
3. Eleverna tar med papper och penna eller surfplatta och översätter fraserna skriftligt antingen till finska eller till svenska.
4. Efter att paret har översatt alla fraser jämför de fraserna i gruppen och visar sedan dem till läraren som checkar att fraserna har översatts rätt.

Mitä haluat tehdä
tulevaisuudessa?

Om 10 år vill jag resa
mycket i olika länder.

Haluan saada oman
perheen.

Jag kommer att vara
lycklig och ha ett bra
jobb.

Haluan olla rikas.

Jag vill vara frisk och
ha ett eget hem.

Haluan asua maalla ja
omistaa koiran.

Jag vill studera eller bo
utomlands.

RÄTTA SVAR

Vad vill du göra i
framtiden?

Kymmenen vuoden
kuluttua haluan
matkustaa paljon eri
maissa.

Jag vill ha en egen familj.

Aion olla onnellinen
ja saada hyvän työn.

Jag vill vara rik.

Haluan olla terve ja
omistaa oman kodin.

Jag vill bo på landet och ha
en hund.

Haluan opiskella tai
asua ulkomailla.

DRÖMKARTA

Att berätta om framtidsdrömmar

30 min

1. Eleverna gör en drömkarta på svenska.
2. Kartan görs på den färdiga sidan nedan eller på ett större papper.
3. Färdiga drömkartor presenteras i smågrupper.

Kartan kan göras som:

- som tankekarta med penna eller på dator
- genom att bläddra i tidningar och klippa ut bilder och fraser från dem och limma på ett papper

MIN DRÖMKARTA

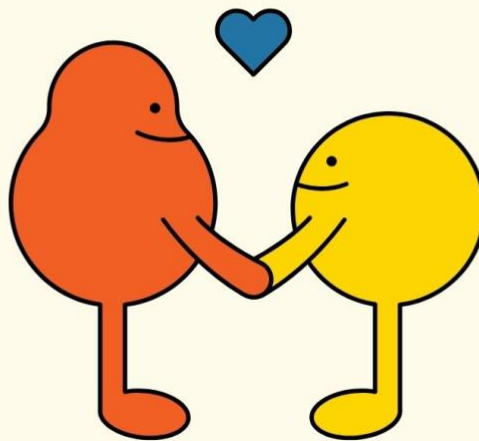
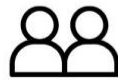
VÄNBOK

Att berätta om framtidsdrömmar

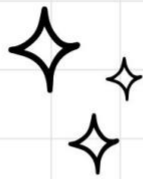

30 min

1. Eleverna fyller i en vänboksida om sig själva om 10 år.
2. Eleverna väljer ett par och jämför varandras svar.

ALLT OM MIG

NAMN

JAG BOR I

JAG ÄR
ÅR GAMMAL

FAMILJ

FAVORITMAT

○ ○ ○

HOBBYER

INTRESSEN

ROLIGA FAKTA

JAG GILLAR

01.

02.

03.

Tema 3

Vardagshändelser

DISKUTERA PENGAR

Att lära sig tala om pengar på svenska

15 min

1. Elever diskuterar parvis nedanstående frågor så mångsidigt som möjligt. Där finns också ledord som kan användas vid behov tillsammans med en ordbok.
2. När diskussionen parvis har avslutat, fortsätter eleverna med att utbyta tankar i grupper om fyra personer. Eleverna kan också själva hitta på tilläggsfrågor till varandra.

DISKUTERA PENGAR

Frågor:

1. Hur använder du pengar?
2. Är du sparsam eller slösar du pengar?
3. Hur får du pengar?
4. Vad använder du pengar till? Vad använder du inte pengar till?
5. Vad skulle du göra om du hade mycket pengar?

JOBBA FÖR
PENGARNA

FÅ
MÅNADS-
PENG

HJÄLPA
HEMMA

ETT
IMPULSKÖ
P

ETT
GYMKORT

ETT
BUSSKORT

KLÄDER,
SNABBMAT,
SMINK

LOPPISDIALOG

Att använda loppisvokabulär

15 min

1. Eleverna fyller i texten nedan individuellt.
2. De kan använda läroböcker eller en ordbok som hjälpmedel vid behov.
3. När eleverna är färdiga, läser de dialogen parvis först stående, sedan gående och till sist genom att leva sig in i texten.
4. De kan också komma på en egen loppisdiskussion, för vilken det finns en blank textsida på sidan 31.

1. Aada: Jag älskar att gå på _____
(kirppiksillä) eftersom man kan hitta fantastiska saker
där!

2. Vilma: Jag tycker också om det. _____
(Katso)! Den här klänningen är _____
(hyvännäköinen).

3. Aada: Ja, den är jättefin och _____ (halpa).
Jag tycker också _____
(näistä housuista). _____ (Mitä
mieltä olet)?

4. Vilma: _____ (Ne näyttävät
hyvältä)! Du måste _____ (kokeilla niitä).

5. Aada: Äh, _____
(enpä oikein tiedä). De är _____ (tosi
kalliit).

6. Vilma: Ja, _____ (valitettavasti).

7. Aada: Men titta på den här jackan! _____
_____ (Mikä löytö)! Den är också
_____ (käsintehty).

8. Vilma: _____ (Sitten
olemme valmiita)

RÄTTA SVAR

1. Aada: Jag älskar att gå på loppisar eftersom man kan hitta fantastiska saker!
2. Vilma: Jag tycker det också. Kolla! Den här klänningen är snygg.
3. Aada: Ja, den är jättefin och billig. Jag tycker också om de här byxorna. Vad tycker du?
4. Vilma: De ser bra ut! Du måste prova dem.
5. Aada: Äh, jag vet inte riktigt. De är jättedyra.
6. Vilma: Ja, tyvärr.
7. Aada: Men titta på den här jackan! Vilket fynd! Den är också handgjord.
8. Vilma: Då är vi klara.

1. Aada: _____
_____.

2. Vilma: _____
_____.

3. Aada: _____
_____.

4. Vilma: _____
_____.

5. Aada: _____
_____.

6. Vilma: _____
_____.

7. Aada: _____
_____.

8. Vilma: _____
_____.

JA- ELLER NEJ - PÅSTÅENDEN

Att använda loppisvokabulär

15 min

1. På tavlan visas påståenden relaterade till vardagliga aktiviteter.
2. Påståendena diskuteras en åt gången och översätts vid behov.
3. Eleverna står bredvid dörren om de svarar ja och bredvid fönstret om de svarar nej på påståendet. Om så önskas kan bakgrundsmusik (på svenska) spelas.
4. När eleverna har rört sig enligt sitt svar, diskuteras svaren antingen med hela gruppen eller med en klasskamrat.
5. Därefter går man vidare till nästa påstående. Eleverna kan också komma med egna påståenden.

JA

NEJ

Påståenden:

1. Det var lätt för mig att stiga upp idag.
2. Jag åt frukost idag.
3. Jag är hungrig.
4. Jag ska studera i kväll.
5. Jag ska gå till stan idag.
6. Jag lyssnar på musik idag.
7. Jag ska städa hemma denna vecka.
8. Jag tycker om att dricka cola.
9. Jag är trött idag.
10. Det har varit roligt i skolan idag.

Tema 4

Miljö och natur

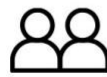
KORSORD

Att lära sig miljövokabulär

15 min

1. Eleverna fyller i korsordet självständigt eller parvis.
2. Man kan också göra korsordet tillsammans på tavlan genom att dela in eleverna i grupper.
3. Nedan finns också ett tomt korsord för eleverna att själva hitta på ord och ledtrådar.

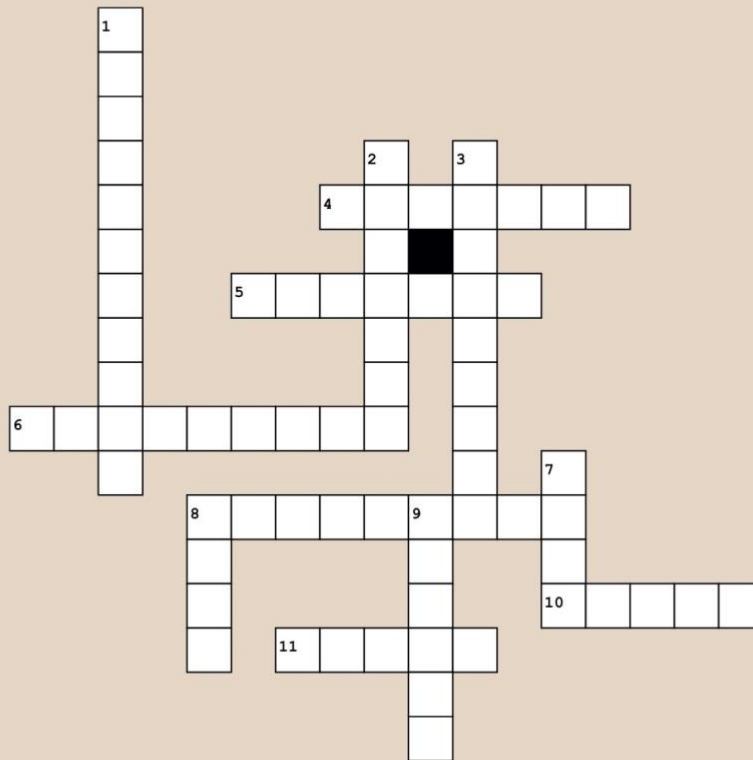
Eleverna kan göra korsordet med alternativen:

A ledtrådar på svenska

B direkta översättningar från finska till svenska

C hitta på egna ord och ledtrådar

KORSORD A

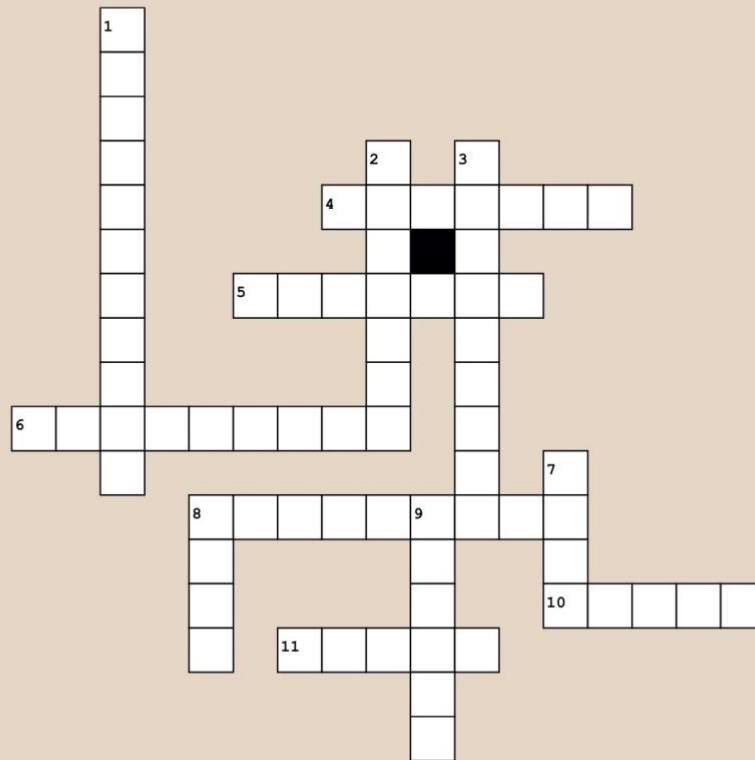
Vågrätt:

4. Man tar tomma flaskor dit
5. Vad gör man med olika avfall?
6. Att man jobbar utan lön
8. Dit sorterar man matrester
10. Man sorterar dem i papperskorgen
11. Schampoflaskor, ost och bröd är packad i detta material

Lodrätt:

1. Att man inte föronerar miljön
2. Brunt papper
3. Vad gör man till olika material?
7. Man dricker från det
8. Man sorterar det till metallavfall
9. Till exempel Coca-Cola finns i den

KORSORD B

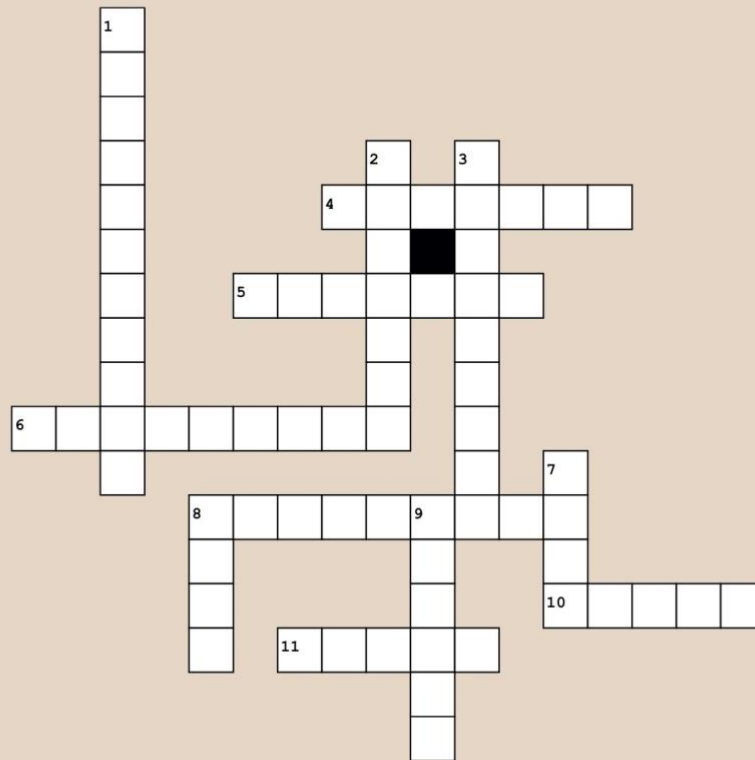
Vaakasuora:

- 4. Palautuspiste
- 5. Lajitella
- 6. Vapaaehtoinen
- 8. Biojäte
- 10. Roskat
- 11. Muovi

Pystysuora:

- 1. Ympäristöystävällinen
- 2. Kartonki
- 3. Kierrättää
- 7. Lasi
- 8. Purkki
- 9. Pullo

KORSORD C

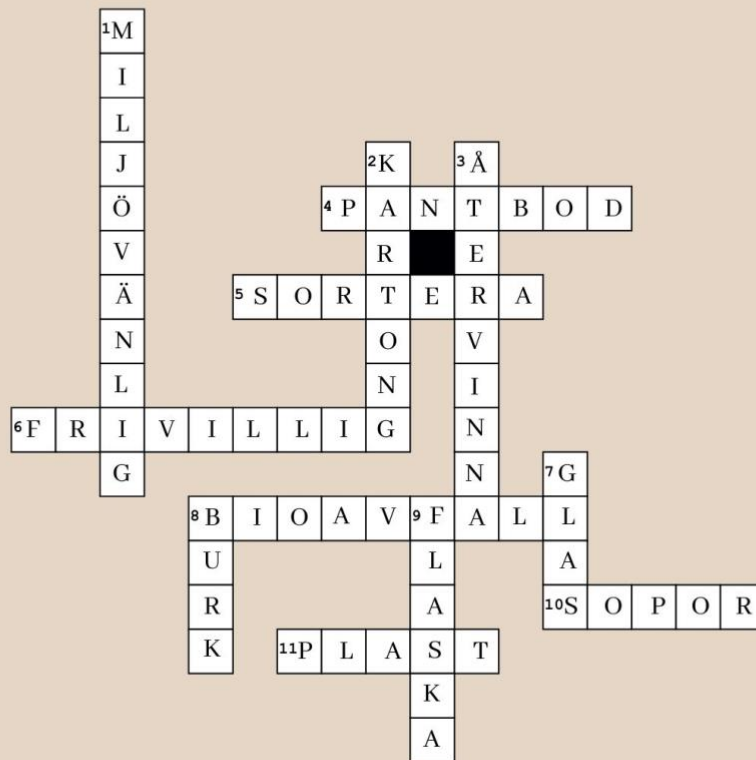
Vågrätt:

- 4. _____
- 5. _____
- 6. _____
- 8. _____
- 10. _____
- 11. _____

Lodrätt:

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____
- 7. _____
- 8. _____
- 9. _____

RÄTTA SVAR

Vågrätt:

4. pantbod
5. sortera
6. frivillig
8. bioavfall
10. sopor
11. plast

Lodrätt:

1. miljövänlig
2. kartong
3. återvinna
7. glas
8. burk
9. flaska

ETT SKEPP KOMMER LASTAT

Att använda miljö- och naturvokabulär
Att lära sig nya ord

15 min

1. Eleverna delas in i grupper av fem.
2. Eleverna stiger upp och formar en ring.
3. Läraren kastar boll till den elev som börjar.
4. Den första eleven börjar med att säga "ett skepp kommer lastat med..." och säger ett ord om natur eller miljö.
5. Tur byts genom att kasta boll till nästa elev som säger ett nytt ord, till exempel: "Ett skepp kommer lastat med ett hallon" --> boll till nästa elev --> "Ett skepp kommer lastat med ett hallon och ett tält"--> boll till nästa elev.

BINGO

Att träna miljö- och naturvokabulär
Att memorera ord

15 min

1. Eleverna fyller i sina egna bingorutor med ord som de väljer inom ämnesområdet för miljö och natur.
2. Läraren säger högt ett miljö- eller naturord ett åt gången.
3. Om eleverna har detta ord i sin bingoruta ringas det in.
4. Den elev som först får en fullständig sned, vågrät eller lådrät rad vinner bingo.
5. Nedan finns en färdigutskrivnen tom och fylld bingoblankett.

		FRI		

återvinning	en blomma	ett träd	en strand	ett bär
en flaska	ett hallon	en sjö	ett blåbär	en ö
en miljö	ett berg	FRI	en svamp	fiska
sopor	en utsikt	en glaciär	vandra	packa
plast	ren	en kust	en kniv	ett tält

Tema 5

Sociala medier

TEXTRUTOR

- Att träna vokabulär i sociala medier
- Att bilda fraser
- Att koppla ihop rätta översättningar

15 min

1. Läraren skriver ut och klipper textrutorna.
2. Eleverna jobbar parvis eller i grupper av tre.
3. Målet är att hitta rätta översättningar, alltså placera finskspråkig och svenskspråkig fras bredvid varandra.
4. När alla fraser har kombinerats läser eleverna dem högt med ett par eller i smågrupper.

Variationer:

Övningen kan också göras som tävling och tävla eleverna tävlar om hur snabbt de kan kombinera fraserna och de ska upprepa fraserna 2-5 gånger.

Pelaamme videopelejä.

Vi e-sportar.

Maria on lisännyt kaverin
Facebookissa.

Maria har addat en vän på FB.

Lähetän sähköpostia.

Jag skickar mejl.

Oletko ollut elokuvissa?

Har du varit på bio?

Oletko selannut Instagramia?

Har du bläddrat i Instagram?

Anna on lukenut e-kirjoja.

Anna har läst e-böcker.

Katson elokuvia Netflixistä.

Jag tittar på filmer på Netflix.

Oletko päivittänyt statuksesi?

Har du uppdaterat din status?

Oletko pelannut roolipelejä?

Har du spelat rollspel?

Ville lukee paperilehden.

Ville läser en
papperstidning.

Katsomme videoklippejä.

Vi tittar på videoklipp.

Juttelen netissä kaverini
kanssa.

Jag pratar med min
kompis på nätet.

ROLLEK

Att använda vokabulär i sociala media i olika situationer

Att träna muntlig språkkunskap

20 min

1. Eleverna jobbar parvis.
2. Elevernas uppgift är att komma på en lämplig diskussion för fyra olika situationer (se följande sida) och leva sig in i dem.
3. Situationen kan också visas på tavlan och läraren kan be eleverna att göra diskussionen stående.
4. Det finns 2-5 minuter för varje diskussion.
5. Paren väljer rollerna själva och använder så mycket fantasi som möjligt.

Diskussion 1

Din mormor undrar vad sociala medier betyder och vad man kan göra med dem. Berätta för henne om för- och nackdelar med sociala medier. Motivera.

Personer:

Mormor och barnbarn

Diskussion 2

Föräldrarna undrar vad ungdomarna gör i sociala medier eftersom de använder mobilen hela tiden. Diskutera olika sätt att använda sociala medier.

Personer:

Två 9:e klassister.

Diskussion 3

Tänk på tiden innan sociala medier.
Diskutera hurdant livet var utan sociala medier och vad man gjorde utan sociala medier.

Personer:

Två äldre personer.

Diskussion 4

Nuförtiden är det också möjligt att jobba med sociala medier. Diskutera med din moster hurdant det skulle vara att jobba med sociala medier.

Personer:

Moster och systerdotter

SNÖBOLLSKRIG

Att träna vokabulär på sociala medier

Att översätta ord

Att träna grupparbete

30 min

1. Eleverna ges tomma lappar där de skriver ord som är relaterade till sociala medier. Som ett alternativ kan läraren ge orden, som i detta exempel.
2. När lapparna är klara knycklas de ihop till bollar.
3. Eleverna sprider ut sig runt i klassrummet och läraren spelar svensk musik, under vilken eleverna kastar pappersbollar, alltså "snöbollar".
4. Läraren stoppar musiken efter en stund och då plockar eleverna upp två snöbollar och öppnar dem för att läsa orden eller fraserna till den som står bredvid,
5. Musiken och snöbollskriget fortsätter tills alla eller de flesta snöbollarna har öppnats eller tills tillräckligt med tid har gått för övningen.

sosiaalinen media

en skärm

bläddra i Instagram

viestitellä kaverin
kanssa

kuva

ett videoklipp

pelaaja

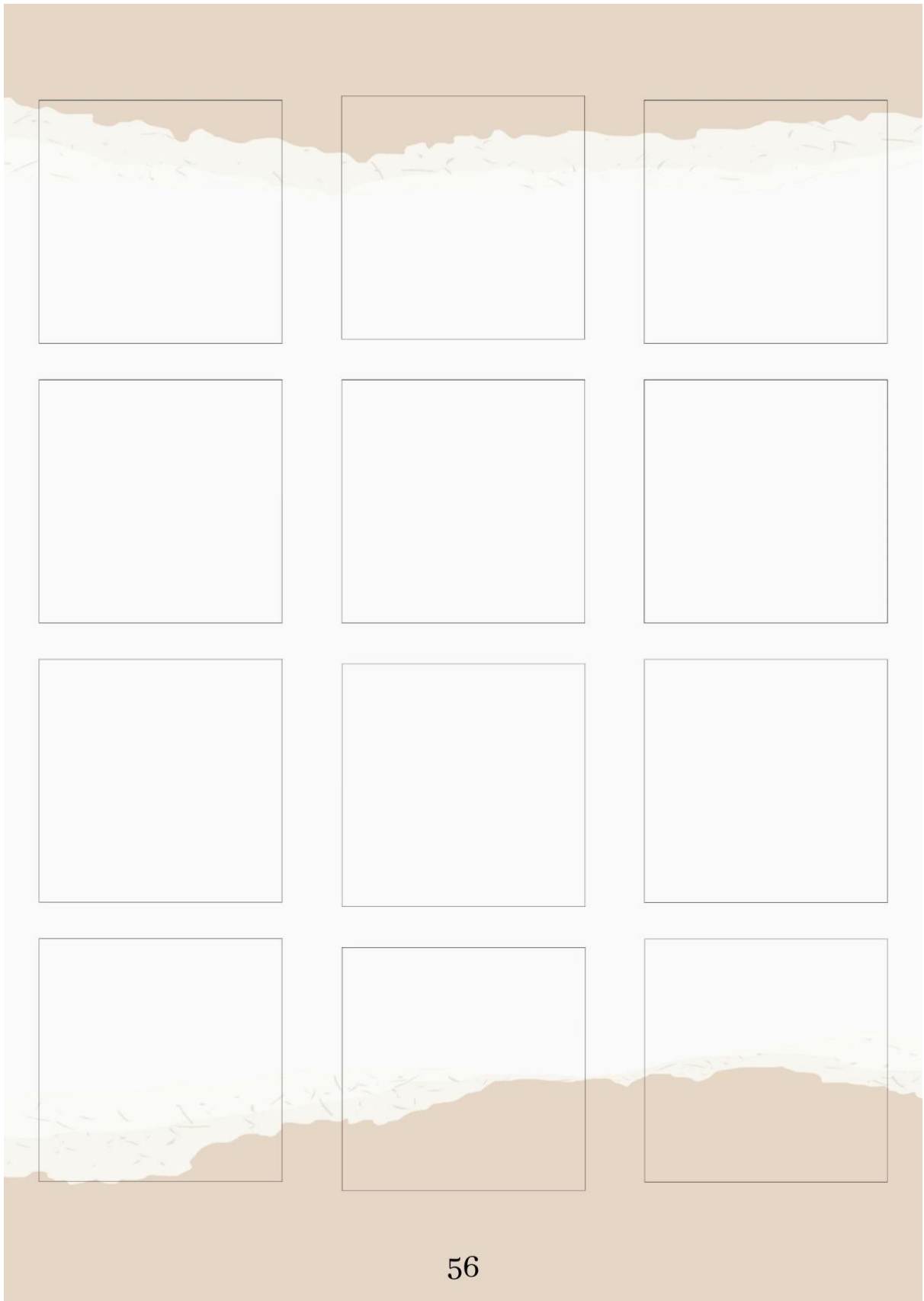
ett nät

en surfplatta

en rubrik

sanomalehti

uppdatera status

Extra- material

för funktionell svenskundervisning

QR-KODBANA: RESAN TILL STOCKHOLM

Att planera en resa

Att hämta information från svenskspråkiga
webbsidor

30 min

1. Eleverna jobbar parvis eller i grupper av tre.
2. De tar surfplattan eller mobilen och papper med sig och börjar söka QR-koder. Det finns fem QR-koder i klassrummet och i korridoren.
3. Det finns en webbsida bakom varje QR-kod där man hittar svaret.
4. Eleverna söker alla fem koder i vilken ordning som helst och svarar på frågor som finns på tavlan.
5. När svaren har hittats skriver ett par eller en smågrupp dem på Padlet och efteråt diskuteras svaren tillsammans.

FRÅGOR:

1. Vad vill ni göra i Stockholm? (Aktiviteter, sevärdheter, utflykter eller shopping)
 2. Hur mycket kostar flyg och båt till Stockholm? Hur länge tar det?
 3. Var ska ni övernatta?
 4. Var ska ni äta i Stockholm? (restauranger eller caféer)
 5. Hurdant är vädret i Stockholm?
-

Fråga 1

Fråga 2

Fråga 2

Fråga 3

Fråga 4

Fråga 5

EXTRA: LYSSNA PÅ EN SÅNG

Att lyssna på svensk musik och inspirera eleverna

Att förstå svenska fraser

10 min

1. Eleverna lyssnar på den svenska sångaren Lalehs låt "Det kommer bli bra" i början av lektionen. Låten valdes för dess inspirerande melodi och vardagliga vokabulär, men den kan naturligtvis bytas ut mot en annan om så önskas.
2. Eleverna lyssnar på låten samtidigt som de tittar på musikvideon och deras uppgift är att skriva ner bekanta ord eller fraser de hör i låten.
3. Låten spelas två gånger.
4. Efter detta berättar eleverna för sin partner vilka ord de har skrivit, och sedan går man igenom orden och fraserna tillsammans och diskuterar dem, vid behov översätts de till finska. Läraren kan även ge tips på musik från andra svenska artister.

EXTRA: ORDKRIG - REPETITION

Att repetera teman som finns i detta materialpaket
och andra vanliga teman i läromedel i årskurs 9
Att träna grupparbete

20 min

1. Eleverna spelar i grupper om 4-6 personer.
2. Varje spelare lyfter turvis på ett kort med bilden uppåt så att alla kan se kortet.
3. Kort lyfts tills det finns samma figur i två spelares kort.
4. Då säger spelarna så snabbt som möjligt på svenska ett exempel på det som står på den andra spelarens kort. Till exempel "marja" > ett hallon, "perheenjäsen" > en syster.
5. Den som svarar snabbast vinner den andra spelarens kort och spelet fortsätter.
6. Samma figur kan komma flera gånger i rad, så spelarna måste vara uppmärksamma eftersom det kan bli deras tur när som helst.
7. Vinnaren är den som har samlat flest kort från motspelarna.

